

ABONAMENTUL

Pe un an . 28 Cor.

Pe un jum. . 14 "

Pe o lună . 2.40 "

Nrul de zi pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

REDACTIA

și ADMINISTRAȚIA :
Deák Ferencz-utca 20.

INSERTIUNILE

se primesc la administrație.

Mulțumite publice și Loc de
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu să în-
poiază.

Unde trebuie un ziar național?

— Sediul »Românului« să fie Clujul. —

— O chestiune deschisă. —

Părintele asesor Nicolae Ivan a publicat în »Gazeta« un articol prin care propune mutarea »Românului« din Arad la Sibiiu. Părintele Ivan este un membru marcant al partidului și vice-președintele comitetului național. Aceasta dă o însemnătate deosebită părerii sale. Se dovedește că nici măcar în sânul comitetului național nu a fost aprobată intenția de a se distruge un puternic ziar național, cum e »Tribuna«, intenție ce se cuprindea în hotărârea ce s'a luat de a alege Aradul ca sediul noului ziar al partidului. Este un secret public că membrii cei mai însemnați ai comitetului, ca dnii Mihali, Vaida, Vlad, Maniu și alții veniseră la conferința din Budapesta cu voința hotărâtă, de a nu admite propunerea ce le făcuse dl Goldiș. Cu toate acestea lucrurile au luat la Budapesta o altă față. Dl Goldiș a stăruit cu atâta putere și a știut să expună argumentele sale cu atâta dibăcie, încât a biruit împotriva, amenințând în cele din urmă, că în caz contrar se retrage din politică. Aradul ca cetate politică se va prăbuși și va cădea, spunea el, în prada mangrismului. Lucrul acesta nu l'a crezut, probabil, nici dânsul, dar ca argument a făcut mare efect asupra »frunțașilor« adunați din toate părțile, cari nu cunosc situația din Arad.

Avem informații pozitive că după confătuire, frunțașii cari merită acest titlu, oamenii serioși, au regretat că s'au lăsat sugestionați de darul de a convinge al dlui Goldiș, un dar atât de frumos, pus în serviciul unui scop atât de puțin frumos: ambițiunea sa personală de a conduce un ziar. Tot mai mult își dau seama de greșeala ce au făcut și acuma caută să o îndrepteze. Articolul părintelui Ivan e expresia acestei nemulțumiri, deși nu știm dacă autorul a avut vre-o înțelegere cu ceilalți frunțași înainte de a-l publica, dar lucrul e cu puțință. Vedem deci că, înainte chiar de a atinge vârsta de două luni, noul ziar al comitetului e obiectul îngrijirilor și preocupărilor pentru comitet, și că departe de a fi chestiunea rezolvită, ea îi pricinuieste griji nouă.

Felicitem, din parte-ne, pe părintele Ivan pentru curajul ce a avut, de a pune în discuțiune problema ziarului. În atmosfera asta de teroare ce se exercită împotriva libertății de cuvânt, sub pretextul »disciplinei« de partid, este îndoit de semnificativ când chiar un membru al comitetului, vice-președintele partidului, declară că chestiunea rămâne deschisă și cere o soluțiune definitivă.

Cu toate acestea nu putem fi de o părere cu părintele Ivan în privința noului

sediu ce s'ar cuveni să se dea ziarului partidului. Dsa propune Sibiiul. Orașul acesta negreșit are azi multe cuvinte de a cere un ziar cotidian. Are tradiția unui trecut istoric de lupte, un ținut mare și curat românesc, iar în privința curățeniei vieții intelectuale românești, el a început să întreață și Brașovul și e la locul întâi. Noi arădani recunoaștem aceasta cu plăcere.

Dacă însă e vorba de a se muta ziarul de aici, noi din parte-ne propunem Clujul ca noul sediu. Principiul care trebuie să ne călăuzească în alegerea locului e de a trezi ținuturile amorțite la viața politică românească. Un asemenea ținut e Clujul.

Să nu ni-se întâmpine că ziarul partidului nu poate avea un caracter local, nici chiar regional, ci are menirea de a fi un ziar general al tuturor ținuturilor românești. Orice ziar național cu caracter oricât de general, are totdeauna și un caracter local. Aceste două caractere nu se exclud, ci dimpotrivă, se completează. Totdeauna ziarul exercită două acțiuni politice, una *extensivă* și alta *intensivă*, cea dintâie asupra tuturor ținuturilor, a doua asupra ținutului mai apropiat în care apare. Lucrul acesta e foarte natural. Este în firea lucrurilor, că oricât ai ridica vocea spre a te adresa tuturor, glasul tău să fie auzit și ascultat mai bine de ceice stau mai aproape de tine.

Natura luptei noastre naționale aduce, ca o necesitate imperioasă și neînălăturabilă, ca să trezim și să mobilizăm deopotrivă toate ținuturile românești. Pentru asta se cere o descentralizare cât mai largă a mișcării politice (cu toată unitatea ei de acțiune neștirbită) și în rîndul întâi a presei care-i pirghia ei de căpetenie.

Ori unde vom înfige un ziar puternic, în vreme scurtă, prin acțiunea sa, el va deveni organizatorul unei mișcări naționale tot mai puternice în acel ținut. Ca pildă avem »Tribuna« veche, ale cărei rezultate se văd și azi în ținutul Sibiiului, deși ziarul a încetat de mult. Dovadă e și »Tribuna« din Arad. Ea a produs din nimica o întreagă mișcare națională întâi politică și pe urmă socială și culturală, în acest ținut care odinioară era părăginit și părea pierdut pentru viața națională, toate numai prin puterea fermecată a aceluia incomparabil instrument de trezire și de înviere care e un ziar.

Dacă este deci să se mute *Românul*, el trebuie să meargă la Cluj. De sigur și Sibiiul ar avea dreptul la un ziar cotidian, dar nu sînt și alte orașe cari au dreptul acesta: Timișoara, Blajul, Oradea-mare, Lugojul etc.? Dar nu poate nimeni să spuie că în Sibiiu stăm rău, *dimpotrivă stăm mai bine decît ori unde.* Dacă Sibiiul va putea să-și creieze din puterea sa un ziar, nimeni nu va avea ceva în contra lui. Partidul are însă datoria de a fortifica nu punctele cele mai tari, ci tocmai cele mai slabe. Să nu ocolim pe dușman, ci să-l urmărim, să-l căutăm acolo unde el și-a

ridicat o cetate tare între noi, pentru stăpînirea și subjugarea noastră. Să nu ne ferim de luptă, ci să o căutăm. Să ne înfigem în coastele vrășmașului și să nu-l lăsăm să se întărească.

Ce-a făcut însă comitetul național? A ocolit pe potrivnic și s'a înfipt — în coastele noastre, căutând să dărîme o cetate românească în locul unei cetăți ungurești. E atât de absurd procedul acesta, încât la alt neam cu conștiința nevoilor sale generale mai dezvoltată, opinia publică s'ar fi ridicat ca un singur om ca să protesteze împotriva acestei crime săvârșite asupra intereselor naționale. La noi însă s'au găsit oameni cari să aplaude. E o dovadă vie cât de mică e cunoașterea nevoilor reale, a intereselor mari și generale la noi și cât de mare e îngustimea de vedere și orbirea de patimă atunci când e vorba de soluțiunea celor mai mari chestiuni naționale.

Pentru ce tocmai Clujul? ne veți întreba.

Luati o hartă etnografică a Ungariei în mână. Dacă veți căuta care oraș mai mare are poziția cea mai centrală în tot teritoriul limbii românești, găsiți Clujul. E un fapt atât de simplu și evident, și totuș nu a ținut nimeni socoteală de el. Opt până în zece comitate îl înconjură. Maramurașul, Sătmarul, Sălajul, Bihorul, Cojocna, Turda-Arieșul, Solnoc-Dobâca, Bistrița-Năsăudul și alte comitate se află mai mult sau mai puțin în raza lui de influență. E centrul unui ținut de peste un milion de Români.

Dacă ar fi deci să creiăm chiar un centru politic și cultural pentru românismul din Ardeal și țara ungurească, prin poziția lui Clujul ar fi cel mai indicat. Vedeți, Ungurii au înțeles mai repede lucrul acesta și l-au exploatat. Au creiat acolo o adevărată citadelă a vieții ungurești. Au pus acolo a doua universitate, o curte de apel, trei licee, o direcțiune de poștă, și câte alte instituții. Sub raportul economic, orașul nu e atât de favorabil așezat cum ar fi Aradul, Timișoara, Sătmarul sau Oradea. Ținutul e sărac, fără bogății naturale, fără o circulație mare de bunuri. Și cu toate aceste contraindicații învederate, locul acesta a fost întărit cu toate fortificațiile ce se cuvin unui punct strategic important în lupta de rasă. Pentru ce? Pentru că e așezat în mijlocul unui mare ținut românesc, sărac, înapoiat, și incult, deci mai ușor de cucerit.

Nu pledăm pentru concentrarea vieții noastre întregi la Cluj, dar este un păcat și o crimă să-l mai lăsăm în părăsire. Și în ce părăsire! Românismul din Cluj și Cojocna e într'un hal de decădere mai rușinoasă decît ori unde. »Frunțașii« certați la cuțite, două bănci românești potrivnice, două protopopiate și nici-un progres școlar sau bisericesc. Nu găsești nici trei familii cari să fie în termeni buni între dânsese. Cazinul în tînjire, studenții risipiți pela diferitele cafenele, jucând cărți. Copiii românilor

dela mahalale vorbesc ungurește mai bine ca românește, sunt în plin proces de desnaționalizare și trei sute de meseriași români sunt lăsați în prada influenței de maghiarizare a societății ungurești ce-i încunjură.

Datoria imperioasă a partidului național e să intervie în această dezastruoasă stare de lucruri. Niciodată nu a fost un prilej mai potrivit ca acuma, când e vorba de a se muta ziarul partidului din Arad, de unde cum însuș vice-președintele partidului, părintele Ivan recunoaște, că el nu seamănă decât germenul desbinării în presa și în tabăra națională. E atât de evidentă absurditatea acestei stări de-o parte și nevoia de întărire a Clujului de altă parte, încât nimeni, nici capii partidului, nu vor putea să tăgăduiască asta, cel puțin în intimitatea gândului lor.

Trebuie căutat un om care să se devoteze, un director care să conducă ziarul cu pricepere, cu tact, cu râvnă, un om care să știe să trezească și să dezmoștească pe cei amorțiți, să unească pe cei dezbinați și să exploateze toate puterile și toate posibilitățile de viață națională, politică și culturală, cari dorm în acel vast ținut, lăsat într-o părăsire inexplicabilă de înțelepciunea oficalității noastre. Episcopia Clujului care s'a hotărât în principiu la congresul bisericesc din 1909, trebuie înființată cât mai repede, înainte de Timișoara și Oradea mare, fiind mai importantă. Studențimea Clujului trebuie mobilizată și va putea fi un excelent corp de propagandă politică. Neapărat ea nu va lipsi să dea cu timpul și colaboratori pentru noul ziar. Ziarul va trebui să scoată din mâna preoșimii și cărturarimii *Ujság*-urile Clujului. Partidul are datoria să cucerească noi cititori pentru presa națională, să deschidă noi debușuri de desfacere a produselor tipografice românești, nu să caute a acapara cititorii pe cari alte ziare și i-au format cu multă greutate și jertfe. El are datoria să lărgească cercul mișcării naționale cucerind noi do-

menii, trăgând brazda în ogorul virgin, nu căutând să acapareze terenuri ogorit de mult de alții. Iel are mijloacele materiale mai mult decât oricine altul, are prin urmare și datoria să le întrebuițeze cum trebuie.

Aceasta va să zică a face politică prevăzătoare și înțeleaptă, cu concepții largi conformă intereselor mari și veșnice ale neamului, nu opere mici de răzbunare îngustă.

Nu știu dacă glasul nostru va fi auzit și mai ales ascultat. Nu sentimentul dușmăniei pentru Sibiu și mai puțin pentru părintele Ivan, care e firesc să apere interesul ținutului în care trăiește, ci nevoia adevăratelor interese naționale ne inspiră propunerea ce facem: *ziarul partidului trebuie mutat la Cluj.* Dacă comitetul nu se va călăuzi de îndărătnicia de a respinge o propunere bună, numai fiindcă vine dela acei ce l-au criticat, atunci el va hotărî în sensul acesta.

Avem conștiința că ne-am condus numai de interesele superioare ale neamului. Unească-se comitetul cu noi în acest fel de a privi chestiunea și va fi cea mai frumoasă biruință a idealului național care trebuie să lege cele două tabere opuse.

32 țărani români »agitatori«. Președintele clubului comitatens al partidului național-român din comitatul Tîrnavei-mici adresează advocaților români următorul apel:

»In cauza de agitație alor 32 Români din comuna Sâncel, se va ținea în 2 Martie st. n. 1911 la orele 8 a. m. înaintea tribunalului din Elisabetopol (Erzsébetváros) pertractarea finală.

Cei 32 Români sânt acuzați cu agitație în contra națiunii maghiare (§. 172, aliniatul 2 din Cod. penal) pentru că în 31 Maiu 1910, noaptea în presara alegerii de deputat dietal, plecând la gară spre a merge la alegere în Dicio-Sân-Mărtin, locul de alegere, au cântat răsunetul nostru național »*Deșteaptă-te Române*«, și că preotul din Sâncel ar fi ținut o vorbire animată, care ar fi sfârșit-o cu vorbele: *Români sântem, deși nu învingem și dacă chiar ne omoară*,

ca *Români murim*«, la ce mulțimea ar fi strigat: »*Jos cu Ungurii, în Tîrnava cu ei*«.

Din expunerea scurtă a acuzei Vă puteți convinge, Stimate Dle avocat, că stăm față cu un proces monstru politic.

Este de datorința noastră românească, să ne vedim demni apărători ai celor acuzați fără de nici o bază.

Comitetul nostru comitatens asemenea își ține de datorință, să se adreseze către toți advocații noștri cu inimă și să-i roage, în numele celor acuzați, să primească apărarea lor gratuit, ca astfel, fiind mai mulți să dovedim interesul și solidaritatea tuturor Românilor față cu atacurile nedemne ale sistemului politic de azi.

Binevoii Vă rog a ne da răspuns cu întoarcerea poștei, spre a ne putea orienta de cu bună vreme.

Sântem convinși că acest apel va afla răspunsul dorit și acest proces într'adevăr monstru va fi un nou prilej pentru a da dovadă de solidaritatea tuturor păturilor noastre sociale.

Limba procedurii penale la armată. Referitor la limba de pertractare la auditoratele de pe teritoriul Ungariei, ziarul »Zeit« adusese știrea că între guvernele Monarhiei s'ar fi încheiat un acord, în baza căruia limba procedurii penale va fi în Ungaria, — cea maghiară. Organele partidului creștin social din Austria au desmintit știrea dată de ziarul »Zeit«, amenințând în același timp guvernul austriac cu obstruarea reformelor militare, în cazul jertfirii unității limbii germane în armata comună.

Față de aceste desmintiri »Zeit« susține și mai departe știrea dată, ca fiind provenită din surse bine informate, mai adăugând că guvernul austriac a primit în principiu punctul de vedere maghiar, lăsând nerezolvate numai chestiile de amănunt.

Apponyi despre pace. În turneul său prin America Vinerea trecută fostul ministru Apponyi a ținut în localul Carnegie-Hall din New-York o conferință despre pace. În expunerile lui Apponyi din cari transpira tămăzierile pentru foștii săi tovarăși dela congresul din S.-Louis, avem iarăși utopia păcii și de-

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Luni seara.

LA O GARĂ.

Scăpasem trenul.

Și trebuia să aștept acum vr'o patru ceasuri până să-mi pot urma drumul, într'o gară posomorită, cu geamurile întunecate. Satul se vedea departe, ca într'o ceață. Nu avea nici o atracție pentru mine acest sat obscur, în mijlocul stepei. Mă hotărăsc să rămân în sala de așteptare, oricât de neprietenoasă mi-se părea. Dau să-mi cumpăr niște jurnale; nu era nici unul. Scotocesc prin buzunare și dau de un volumaș, care avea să-mi țină tovarășie în atmosfera asta de plictiseală.

Chelnărul îmi aduce șvarțul, incredințându-mă, cu un aer plictisit, că pe vremea asta obișnuiesc să închid restaurantul, căci circulația adevărată se începe numai către seară. Plătesc consumația, asigurându-l, că n'am să-l mai incomodez cu comande — și poate să-și facă siesta în dragă voie.

Mă bucuram că nu mă dă afară și că puteam să mă ocrotesc lângă sobă, pe o vreme așa de proastă. Un vânt rece zgâlțâia ferestrele, ca o pasere uriașă, ce sbura cu aripile întinse dinspre largul stepei...

Scot volumașul, îmi aprind o țigară și mă adâncesc, cu oarecare delicia în lectură, deși

soba îmi trimetea fumul necăcios de cărbuni ce nu răzbia să-și vadă de drum prin coș.

Voi fi stat eu vr'un ceas bun așa. Sgomotele din culină s'auziau tot mai slăbite, până se curmară cu totul. Deslușiam tot mai bine șuerul vântului, ca o sfidare pentru nenorocita gară ce îndrăsnia să-i stea în cale, chiar în mijlocul stepei. Apoi se făcu deodată liniște.

Vântul înțelesese, pe semne, că n'are cu cine să se măsoare, pe o vreme ca asta, când gara era pustie și abia clopoțelul de semnal ținea seamă de mânia lui, răspunzându-i cu un abia deslușit țuit metalic.

Amuți și el.

De departe s'auzia acum, ori mi se năzărea numai, un clinchet de zurgălăi. Inchisei cartea și ascultai. Eșii în coridor și privii înspre sat. O sanie se zăria departe, în zăpadă, și zurgălăii clinchăteau veseli.

Mă rentorsei în sala de așteptare, bucurându-mă, că voi avea cu cine să stau de vorbă. În curând ușa se deschise cu sgomot și o mătăhală înțolită se opri în prag. Nu i-se vedea decât vârful nasului. Mă făceam că nu-l observ, ca să începă el vorba.

Străinul după ce se descurcă din blăni, schimbă câteva vorbe cu servitorul, apoi rămase cu ochii ațintiți asupra mea. Se gândeste la o asemănare, credeam. Deodată îl văd că zimbește — acum mă gândiam și eu la o asemănare — și se apropie de masa mea, cu brațele întinse.

Era un cămarad de școală, cu care nu mă întâlnisem de o veșnicie.

— Bine, omule, cum ajungi tu în gara asta mizerabilă, pe unde nu umblă picior de om?

— M'am dat jos, frate, pentru câteva momente, și trenul s'a dus frumușel p'aci încolo.

— Păi bine, mă, să nu te abați pe la mine, stai puțin... și alergă să strige vizitiul.

Acesta dispăruse în ceața inserării, cu sanie cu tot.

— Am și eu un drum, dar nu e grabnic. Rămâi la mine, sânt burlac. Petrecem o noapte împreună.

— Nu se poate; am mare grabă.

Dar mai e destulă vreme, până să plece trenul.

— Bine zici! Și începu să bată în masă cu pumnul: Hei, chelner!

Nu răspunde nimeni. Ci omul meu nu se mulcomi așa ușor. Trecu în culină, scormoni pe otelier și în curând se întoarse cu două sticle și cu țigarete.

— Lasă-i pe bieții creștini... sunt oboșiți.

— Ce oboșiți? Pentru mine trebuie să se scoale și la miezul nopții. Ce crezi?

O femeie bătrână încarcă soba, întrebând dacă nu trebuia să ne aducă și de ale mâncării.

— Și geamurile întunecoase se impurpurară puțin în lumina asfințitului; ori le vedeam eu mai viorii, de bucuria revederii.

Câte n'ai să vorbești cu un prieten pe care nu l'ai văzut de atâta amar de vreme!

Taine din trecut răsăriau ca dintr'un revărsat de zori al amintirii...

sarmării generale, contemplată de un politician ungar, în care, cu toate frumoasele-i calități, mocnește încă mândria de rasă și mai ales ura față de națiunile mici, zăgăzuite de lanțul minciunii din Ungaria. După Apponyi, însăș uniunea interparlamentară trebuie reorganizată și hotărât prin forme precise, câți reprezentanți pot trimite națiunile mai mici și câți cele mai mari, cu un cuvânt trebuie asigurată și aci eghemonia celor tari și puternici — ca apoi uniunea să poată lucra în armonie cu conferențele de pace. Cât despre parlamentul internațional acesta, bineînțeles, e irealizabil căci ar zdrobi suveranitatea națională.

Da, Apponyi are succes în noul său turneu în America — succesul unui bufon care răpește lumea și o face să aplaude și să ridă. Ziarele imperialiste au tot dreptul să jubileze. Marele bărbat nu-și face de rușine țara.

Fundațiunea »Gozsdu«. Ni-se anunță din Budapesta: Azi s'au întrunit aici în ședință toți membri comisiei pentru supraveghierea fundațiunii Gozsdu, afară de dl Ion cav. de Pușcariu. Mâne va avea loc ședința comisiei pentru revizuirea rapoartelor, iar poimâne a II-a ședință a comisiei plenare.

Obstrucția tehnică. În ședința de azi a camerei s'a continuat jocul frivol al obstrucției tehnice. La ordinea zilei a fost iarăși votarea asupra moțiunilor separate și opoziția a cerut aproape pentru fiecare moțiune, votare nominală. Ședința întreagă a fost jertfită silințelor obstrucționiste ale opoziției și cu toate acestea au mai rămas și pentru mâine moțiuni de votat.

La sfârșitul ședinței deputatul Kovács Gyula a interpellat pe ministrul de interne în chestiunea vărsării de sânge care s'a făcut eri în cercul electoral Feliérgyarmat, unde se luptă un candidat kossuthist cu unul justhist, și unde cu prilejul votării de program de eri a candidatului justhist, alegătorii s'au încăierat cu jandarmii. Învingători, bine înțeles, au rămas jandarmii cari au rănit 7 oameni.

Ministrul de interne, contele Khuen a promis să ancheteze imediat cazul. Da, căci de data asta s'a vărsat sânge unguresc.

Delegațiunile. Comisia delegațiunii austriace pentru afacerile armatei în ședința dela 18 Februarie s'a ocupat

Prietinul, un inginer în slujba statului, era foarte indestulit cu cariera ce-și alesese. De un singur lucru se plângea numai: nu prea avea răgaz să cetească românește și era mereu la drum!

— Gazete, spunea el, nu prea cetesc, că dacă cetești una ungurească sau nemțească nu mai afli ce se cetești în cele românești. Scriitorii încă nu avem. Cărți de lectură îmi mai iau câte odată și românești. Când am răgaz... Și când mă gândesc cât cetiam pe vremuri; zău mi-e rușine! Ia spunem câțiva scriitori mai noi, să mi-i comand. Este unul de-i zice Agârbiceanu, au dcă scrie multe romanuri.

— Romane nu, dar scrie bine...

— Alții nu mai sunt pe la noi.

— Mai e unul: Goga.

— N'am auzit de el... Scrie și el romanuri?

— Nu, scrie poezii!

— Așa? Poeziile de altfel nu-mi plac. Alții nu-s?

— Nu.

— Apoi în țară aud că este un scriitor mare, unu Iorgu.

— Iorga!

— Iorga, ori cum îi zice, tot aud de el. Vreau să-l cetesc... Apoi mai e, asta, cum îi zice, Coșbuc.

— Da, și el...

Mă posomoriseam. Nu-mi mai venia să scot o vorbă și degeaba încerca prietenul meu să-mi facă voie.

Mă gândim la vremea ce s'a scurs. Cu zece

cu furnizarea articolelor necesare pentru marină și armată.

Din Saborul Croației. În ședința dela 18 Februarie a Camerei din Zagrab s'a intrat în discuția adresei. După deschiderea ședinței președintele a rugat pe deputați ca în viitor să observe o atitudine mai demnă seriozității debaterilor și să nu se lase răpiți de patimele de partid.

Cu toate observările președintelui, primite de altfel cu aclamațiuni, ședința a urmat să fie asemenea celorlalte. Invectivele și injuriile obicinuite n'au lipsit nici de data asta.

O mentalitate ciudată.

Lămuriri în chestiunea balului aranjat de »Crucea-Roșie« în Făgăraș. — Desvinovățiri.

Am înregistrat și noi reprobabila ținută a câtorva intelectuali români din Făgăraș, cari împotriva hotărârii laudabile, luată de majoritatea intelectualilor de acolo, n'au ezitat să participe la balul societății »Crucea-Roșie«, bal patronat de faimosul prefect al comitatului Făgăraș, Széll. Era de datoria tuturor Românilor de bine, să nu zădărnicească frumosul gest de protestare ce s'a intenționat prin hotărârea majorității, ci să se conformeze în modul cel mai riguros acestei hotărâri. Se indica o astfel de atitudine demnă, nu numai în virtutea solidarității neapărate și perfecte, ce trebuie să manifestăm totdeauna și ori-unde față cu societatea ungurească, ci mai ales și în urma zguduitorilor acte de barbarism, la cari s'au dedat față cu poporul nostru, în timpul mai nou, organele administrative din acest comitat. Alte popoare, cu o mai vie conștiință a demnității lor naționale și mai puțin năpădite de urita buruiiană a lașității, ar fi proclamat într-o situație similară *do-liul național, renunțând pentru un restimp îndelungat, la toate prilejurile de veselie câte li-s'ar fi imbiat — chiar în marginile vieții lor culturale proprii.*

ani în urmă, acest prieten al meu putea să-ți citeze pagini din Coșbuc, Vlahuță și Delavrancea — și acum nu-și mai amintea de nici un nume, aproape, din seria luminoasă a scriitorilor de cari se încălzise pe băncile unui liceu românesc, în minunații ani ai tinerețelor...

M'am despărțit de el ca de un străin și stringerea de mână ce o schimbaram, nu mai avea nici o însemnătate.

Pe tren îmi făceam reproșuri pentru murenia mea și pentru posomorirea ce mă luase în stăpânire. Trebuia să-i vorbesc, poate, acestui tovarăș pierdut în mijlocul stepei, să-l însuflețesc pentru tot ce s'a scris în românește.

Dar nu puteam scoate o vorbă, ca și când m'ar fi găfuit cineva.

O vedenie de demult, din anii întâiei tinereții se ridica între noi, și-mi amuția cuvintele, pentru acest tovarăș de școală, care nu mai știa pe dinafară nici un șir din Eminescu și nu luase în mână o carte a lui Ioffa...

Al.

Durere, societatea noastră e foarte departe încă de un atât de înaintat grad al demnității naționale. La noi nu sânt nici măcar sporadice actele de umilire, și aproape zilnic trebuie să ne facem o dureroasă datorie, înregistrând cazuri de felul celor petrecute de curînd la Făgăraș. La noi nu se întâlnește nici măcar remușcarea firească și vinovații se cred în drept a protesta cu mahnire împotriva oricărei denunțări a atitudinii lor reprobabile. Așa și vinovații dela Făgăraș.

Dd.: Alexandru Popa, preot în Lisa; Valeriu Litrat, preot în Luța; Vicențiu Pop, preot în Sâmbăta-superioară; Iosif Martin în Telechi-Recea și Aurel Mușat, preot în Ucea-superioară, cari cu toții au participat la balul din chestiune, mahniti de acuzațiile — nu-i vorba, prea necruțătoare — ce li-s'au adus de cătră ziarele »Gazeta Transilvaniei«, »Libertatea«, »Românul« și »Poporul Român«. cred a fi găsit forul potrivit, când vin azi la ziarul nostru și ne solicită publicarea unei desvinovățiri ale cărei motive sânt tocmai cele combătute de noi cu fiecare ocazie asemănătoare. Ne asigură anume, că au participat din indemn propriu la balul patronat de cătrășerul comitatului și că ar fi dat dovada lipsei de educație socială, dacă n'ar fi luat parte la această manifestație »curat socială«, care nu trebuie judecată la lumina chestiunilor »politice«. Ne asigură apoi că nu la »porunca« dlui protopop Borzea, ci »pur și simplu« fiindcă au primit o »învitare și în limba românească« și fiindcă au ținut să »dovedească că știu să nu facă politică în afaceri sociale«, mai ales când și ținta balului a fost »umanitară«, — s'au determinat să facă ce-au făcut.

E cel puțin ciudată mentalitatea care se inspiră din asemenea motive și ea ne arată în mod dureros cât de puțin e pătrunsă o parte din societate noastră de sentimentul fatalității primejdii ce înseamnă pentru noi, cei aproape striviți de regimul șovin, orice amestec cu societatea ungurească, câtă vreme societatea aceasta e mult mai evoluată naționalicește decât a noastră și în consecință urmărește sistematic și în modul cel mai conștient tocmai slăbirea conștiinței noastre, pentruca să ne absoarbă.

Sfințiile lor ne mai asigură însă, că atât d-lor cât și d. protopop Borzea și dl avocat Șenchea sânt cu toții oameni de cele mai pronunțate sentimente naționale, oameni cari ne-au dat în trecutul lor numeroase dovezi de însuflețire pentru cauzele românești. Ne place să nu ne îndoim de adevărul acestei asigurări, precum nu ne-am îndoit niciodată. Nu ne formulăm deci un cap de irevocabilă acuză din rătăcirea de o clipă în care au căzut, participând — împotriva hotărârii aduse de majoritatea intelectualilor — la balul de 1 Februarie. Sântem chiar siguri, că îi vom vedea totdeauna în viitor, în cele dintâi rînduri de luptă și noi le vom uita eclipsa efemeră a ținutei lor românești.

Dar ceia ce dorim mai presus de toate, e ca atât d-lor cât și ceilalți membrii de seamă ai societății românești din Făgăraș să ne dea dovada deplinei subordinări a veleităților personale, înconjurând în viitor publicitatea în cazuri similare și raliindu-se cu toții în supremul interes al luptelor noastre din acel falnic ținut românesc. Avem acolo o sumă frumoasă de forțe naționale,

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8-12 a. m. și 3-6 d. a.

a căror armonie ne-ar da garanța că valul dușman nu poate să sape malul străbun al aceluia ținut românesc și ne-ar da mângăierea că a dispărut unul din cele mai îngrijitoare focare de patimi, din câte băntuie pe întinderea biet neamului românesc în țara aceasta.

Dela părintele *Valeriu Literat* din Lisa, căruia corespondentul nostru i-a adus invinuirea că ar fi jucat „csárdás” la bal, primim următoarea rectificare :

On. Redacție!

În Nr. 24 din „Tribuna” ați dat la noutăți știrea, că eu aș fi jucat „csárdás” la balul „Crucii roșii”. Cine v'a informat a vrut desigur să-și bată joc de mine și pe d-voastră să vă inducă în eroare. *Adevărul e că nici un român n'a jucat „csárdás” la acel bal, iar încât privește preoțimea n'a jucat nici la horă* — după cum sună rapoartele dela celelalte gazete.

Cu atât mai vârtos n'am jucat eu „csárdás”, cu cât din principiu sânt ca *preoții* — și asta pe Țara-Oltului se ține totdeauna — *să nu joace nici odată nici un fel de joc*. Prin urmare aprecierile ce le-ați făcut pentru jocul meu fictiv sânt gratuite. De aceea vă rog să rectificați știrea dată referitor la mine și care ar fi de natură să mă zugrăvească drept un inconștient.

Sper, că veți rectifica cu atât mai vârtos, că ați dovedit cunoaștere de oameni, când n'ați publicat rapoartele tendențioase, ce vi-s'au trimis.

Cu stimă:

V. Literat, preot gr.-or. rom.

Regretăm lipsa de conștientozitate a corespondentului nostru, care n'a controlat faptele petrecute și-a riscat această urită invinuire la adresa părintelui Literat. Ne bucurăm de altă parte că invinuirea a fost infirmată în modul acesta demn și categoric.

De încheiere ne exprimăm dorința de-a sfârși cu această rubrică neplăcută.

Redacția.

Brutalitățile Ciangăilor din Săcele.

București, 5/18 Faur 1911.

Onorată redacție, Am onoarea și în același timp durerea de a vă aduce la cunoștință următorul fapt, petrecut în comuna mea natală *Türkös* (Turcheș, Săcele), în chiar mijlocul satului, în apropierea primăriei și a casarmei de jandarmi, lângă casa preotului catolic și chiar în fața porții executorului comunal.

Având o afacere în satul meu, plecasem din București Sâmbătă, în 11 Februarie și ajunsesem pe la orele 9 seara în gara *Derestyé-Hétfalu*, de lângă Brașov. Era lumină ca ziua și am luat-o pe jos, ca să ajung la casa părintească. Mai aveam doar o mică bucată de făcut, prin partea locuită de Unguri, până acasă, când văzând la o distanță oarecare pe doi indivizi suspecti, venind spre mine, începui să fiu mai atent, căci cunoașteam înclinările acestei oameni. Ajunsesem în fața casei preotului catolic, când zăresc în colțul uliții în urma celor doi pe alți șase derbedei. Eram acum aproape unii de alții, când aud pe unul din ei

zicând: „*Ez oláh és Romániából jön!*” Eu mi-am văzut de drum, dar când să ajungem față în față, mă pomenesc deodată că se îmbrăncesc cu atâta putere de mine, încât palaria îmi sare cât colo, iar eu cad grămadă în zăpadă. Mă ridic și mai fac câțiva pași, când unul din ei îmi pune piedecă și-mi dă brânci și-mi urlă în urechi: „*Össze fogjuk az oláht!*” Eu îi luai cu vorbă bună, le spusei că sânt dintr'un sat cu dânșii, dar cei opt mă înșfăcară, căci orice apărare era zădarnică și mă pomenesc cu o ploaie de ghionturi, la ceafă și la cap, încât m'au întins pe pământ, injurându-mă trivial în limba lor ungureasă, ba unul începuse să-mi aplice lovituri cu călcâiul cismeii.

E sigur că atacul acesta împotriva mea putea să aibă un tragic sfârșit pentru mine, dacă, pe când ceata destrăbălată de Ciangăi striga furioasă: „*Üsdd agyon a büdös vad oláht!*”, nu s'ar fi produs o mișcare la stradă. Când unul din ei mă isbea peste cap cu umbrela mea, care se făcuse bucăți și când țipetele mele se întiră de atâta maltratare, eșiră din casele învecinate mai multe femei, începând să strige cât le lua gura: „*Săriți, oameni buni, că tâlharii omoară un om în mijlocul drumului!*”

Schilodit și târiș-grăpiș m'am dus la frate-meu, învățător, la școala românească din sat, și încă în noaptea aceea am voit să dăm de știre primăriei și jandarmeriei locale, ca să cunoască mișelia și să urmărească pe atentatori, dar în seara aceea nimeni nu ne-a dat ascultare. A doua zi am reluat drumul la autorități, ne-am dus la jude și la notar, pe cum și la șeful pazei publice, care este capul jandarmilor și am făcut plângerea pretutindeni, cerând urmărirea vinovaților, dar am observat în toate părțile o indiferență față de jalba mea. Dintre toți cel mai nepăsător părea a avea notarul renegat *Rusz János*, care părea că nu voiește nici să mă cresteze. Am mai stat apoi două zile acasă, dar autoritățile maghiare neluând nici o măsură pentru pedepsirea schingiuitorilor mei, am fost silit să mă înapoiez la București, la serviciu, de unde acum aștept zădarnic o veste dela primărie sau de aiurea, că bătașii ar fi fost dați judecării și nimeni nu mă cheamă, ca să dovedesc cu martori și cu documente infamia săvârșită împotriva-mi și acest odios atentat la libertatea individuală în Ungaria.

Mă adresez deci d-voastră, onorată redacție a „Tribunei”, ca să binevoiți a da publicității cele întâmplate, căci este acesta un nou caz foarte jignitor și o nouă dovadă de parțialitatea justiției, când e vorba ca Românul să-și caute dreptatea. Aflați că nu este întâiaș dată, că se săvârșesc aceste pugilări din partea ferocilor Ciangăi de pe la Săcele împotriva Românilor, cari vin din România să-și vază ru-dele, sau să-și aranjeze nevoile familiare. Pilde de asemenea ură și vrăjmășie în contra noastră, ca Românii

— printre cari un călugăr! — să fie stâlciți în bătăi și ca vinovații să scape netrași la răspundere, au mai fost ele destule! S'ar părea că noi, de câte ori venim acasă, să ne vedem locul de naștere, trebuie să ne facem mai întâi testamentul, atât de puțină garanție de siguranță ne oferă organele administrației din acest ținut.

De încheiere îmi exprim o dorință. *N'ar fi oare bine, ca unul din domnii deputați Români în parlamentul din Budapesta, să studieze câteva cazuri denunțate și să le aducă la cunoștința detaiată a dlui ministru de interne?* Căci o intervenție directă dela centru, grație cărora s'ar da fișpanului comitatului cu pricina cuvenitele îndrumări de echitate față de Români, este absolut necesară. Intoleranța și teroarea cu forța brutală, în acest district cel puțin, este așa de mare și siguranța cetățenilor români atât de periclitată, încât situația aproape să se asemene cu stările din Macedonia.

Și asta se cheamă la d-voastră o epocă de împăcare, — într'un timp când ura de rasă e tolerată să fie tradusă în fapt, sub ochii administrației!

Ioan Odor,
profesor.

Scrisori din București.

„Nișică politică”. — *Urmasii lui Decebal*. — *Meritele evreilor pentru viața economică și culturală a României*.

București, 5/18 Februar.

Câtă deslănțuire de patimi. Citind ziarele politice, un străin sau un necunosător al împrejurărilor de aici ar crede că România e în ajunul unei revoluțiuni, că azi mâne zizania și ura va pune arma în mâna fratelui, spre a lovi în propriul său frate. Parcă niciodată discuțiile între ziarele de diferite nuanțe politice n'au fost mai vehemente, invinuirile n'au fost mai grave. Fiecare acuză pe adversar de lipsa de patriotism, de apucături înșelătoare spre a putea câștiga voturile alegătorilor. Niciodată nu s'a făcut mai mult abuz de cuvântul demagogic, niciodată nu s'a vorbit mai mult ca acum de drepturile, de suveranitatea poporului. Este o emulație de mulțuri așa de distractivă pentru cel ce o urmărește de aproape. Fiecare ziar își are frazele lui caracteristice, prin care cearcă să discrediteze pe adversarii săi politici în fața alegătorilor. Se întrebuintează întreg arsenalul de luptă, se amintesc păcate și greșeli vechi, se dă o colosală importanță gesturilor neprecaute din tinerețe ale cutărui bărbat politic și — se apelează la simțul de înțelegere a oamenilor din partea masei alegătorilor.

Orașele de provincie sânt cu deosebire agitate. Aici viața intelectuală este mai restrinsă. O apropiată alegere este deci un izvor nesecat de subiecte de conversație pentru pașnicii cetățeni, cari în zile normale își văd de tabietul lor, joacă preferans, table și — vorbesc despre timp. O apropiată alegere dă atâtea subiecte de discuție cocoanelor, cari în vremuri normale tânjesc în așteptarea unei trupe teatrale sau se plictisesc în discuții banale, fiind vorba de plătane și mode. O, dar acum e altceva. Dacă madam Popescu, sau Ionescu ajunge nevastă de deputat?... De aici apoi un șir întreg de combinații, de intrigi și de acte eroice. În orașele de provincie femeile fac politică mai abilit decât bărbații.

Citești tot ce se scrie în ziare și te gândești unde vor ajunge până la ziua alegerilor. Azi sântem abia la începutul lui Februarie și alegerile au loc cătră sfârșitul acestei luni. Și de pe acum îți pare că azi mâne o revoluție e pe cale să izbucnească. Diferiți șefi ai organizațiilor

locale, de îndată ce descopere un nou truc electoral la adversar, recurg la un mijloc așa de des uzitat: telegrama către Maj. Sa Regele. De regulă în aceste telegrame Suveranul este asigurat de devotamentul cel mai curat din partea trimițătorului. În același timp i se aduce la cunoștință, ca și ministrului de interne, că »terorea a ajuns la culme, cetățenii sânt peste măsură de surescizați de samavolnicile adversarului și că nu se poate ști ce aduce ziua de mâine«.

Firește, ar fi un mare naiv acela care crede aceste vorbe. În realitate lucrurile merg ca și mai înainte. Numai așa este făcut Românul. De ce nu s'ar plânge, când are cui? De ce n'ar face gălăgie, când știe că acest fapt îl pune în evidență în fața șefilor partidului, cari știu să răsplătească devotamentul și alipirea către »scumpul nostru partid«. Pentru mulți apoi politica este un sport obișnuit, de regulă din patru în patru ani. O întrecere, cum erau de pildă jocurile olimpice. Fără numai că din aceste jocuri se nasc uneori dușmăni și patimi, ba se întâmplă pe ici pe colo să cadă și câte o victimă, care ispășește toate păcatele.

Să nu se creadă însă că bărbații politici serioși iau parte la această luptă de fraze. Și trebuie să tolereze multe, tocmai spre a putea face ceva bun pentru țară atunci când sânt chemați la cârma ei.

Ziarele evreiești din România publică darea de seamă asupra unei conferințe pe care un conațional al lor, Leo Wolfsohn a ținut-o la New-York, vorbind despre »Evreii Români«. Iată, după aceste ziare cam ce a vorbit domnul Wolfsohn:

În România există evrei încă de pe timpul Dacilor. De-atunci și până acuma ei au lucrat necontenit pentru ridicarea nivelului cultural al țării. Dezvoltarea economică, la care a ajuns Țara Românească, se datorește în primul rând activității economice a evreilor. Totdeauna acești oameni au luptat pentru păstrarea bunului nume al țării, pentru apărarea independenței ei amenințate de atâți dușmani. Conferințiarul mărturisește că în războiul dela 1877 evreii și-au vărsat cu vitejie sângele pentru câștigarea neatârării țării. Cu toate acestea, astăzi fiii lui Izrael nu mai pot trăi în »țara lor« din cauza legilor restrictive, cari s'au votat și se votează mereu, al cărui scop este de a-i delăntura încetul cu încetul din toate ramurile activității economice.

A arătat meritele ce și le-au câștigat evreii pentru literatura românească, insistând asupra »valoroselor opere« ale d-lor Șăineanu, Brociner și Gaster. În ce privește dezvoltarea meseriilor, conferințiarul a afirmat că evreii sânt aceia, cari au arătat importanța lor, ei au făcut din Români meseriași.

Precum vedem, o poveste întregă, de care istoricii noștri habar n'aveau. Cui i-ar fi trăsnet prin cap că strămoșul Decebal a avut la curtea lui fii de ai lui Iehova? Cine s'a gândit vreodată să studieze activitatea acestor oameni în timpul năvălirii lor barbare? Și când te gândești la neșpusa lor dragoste de acest pământ românesc! Chiar în timpul năvălirii barbarilor ei au stat aici, înfruntând cu arma în mână cetele flămânde ale năvălitorilor. Ce păcat că numele fiecăruia dintre aceste simpatice figuri ne aduce aminte de Galița, sau de stepele Rusiei. Altfel ar trebui să credem pe dl Wolfsohn că acești oameni au fost aici de pe timpul Dacilor. Ba, având în vedere că statele românești s'au înființat cu o mie de ani mai târziu, ne mirăm cum de ei nu-și reclamă dreptul de locuitori autochtoni ai României. După trâmbișul dela New-York, ar avea tot dreptul.

A uitat însă acest domn să spună că în războiul dela 77 n'a murit nici un evreu, că în ce privește bunul nume al țării, tot ce s'a publicat rău despre țară în străinătate se datorește contrafrăților săi, că în ce privește comerțul, ne-au dat potopul de falimente, cari au făcut pe marii fabricanți din străinătate să nu mai acorde cre-

dite negustorilor din Iași. În literatură? Da! Ne-au dat și în literatură adevărate genii. Cine n'a rămas entuziasmat la citirea versurilor așa de mult grăitoare — deja — ale marelui poet A. Moscovici-Toma? Da, da! Acesta va ridica poezia română, acesta își are publicul lui cetitor și admiratorii lui. Apoi vezi, rău fac aceia, cari nu dau acestui neam posibilitatea de a stoarce în toată voia toată vloga acestei țări, pe care au moștenit-o dela răposatul rege Decebal.

Astfel stând lucrurile, este ușor de înțeles că se impune în România o reformă mare. Mântuirea s'ar putea găsi ușor. Formula o propune tot un ziar evreiesc, foarte răspândit între populația iudaică »Curierul Izraeli«. Acest ziar vine cu propunerea să se înființeze o societate pentru combaterea antisemitismului, care ar fi adus asupra țării toate relele. Și să nu se mire nimeni de va vedea realizându-se și această idee. Și cu toate acestea dl Iorga a arătat, cu ocazia ultimei întruniri, că nu există antisemitism în România. Există însă un partid care înțelege să-și pună întreaga lui activitate în serviciul ideii românismului. »Nu facem — a zis dl Iorga — antisemitism în contra evreilor, ci facem filoromânism pentru Români«.

Așa înțeleg naționaliștii acțiunea lor și așa trebuie s'o înțeleagă ori ce om care simte românește. Societatea pentru combaterea antisemitismului ar avea încă rolul să-i facă pe Români să se gândească în primul rând la nevoile acestor strănepoți ai lui Decebal, cari pentru un scurt interval de timp au locuit în Galiția. Cor.

Scrisoare din Roma.

Regele Petru al Serbiei la Roma. — Un curios proces de presă.

— Dela corespondentul nostru. —

Roma, 16 Februarie.

Eri, a sosit în Roma Regele Serbiei Petru I. Dela urcarea sa pe tronul însângerat al Obrenovicilor, Petre I Caraghiorghievici n'a ieșit din Belgrad decât alaltăieri, a luat o cale directă și scurtă, și după o călătorie neîntreruptă decât de o oră de 20 de minute la Florența, a ajuns la Roma eri, Miercuri la orele 2 jum. după amiază.

Nu se cunoaște bine scopul acestei călătorii a regelui Serbiei la regele Italiei; se șoptește că dansa ar fi în legătură cu situația balcanică și cu agitația ce se prepara pentru la primăvară în Albania; însă pozitiv nu se știe încă nimic, deoarece, în materie de politică externă, gazetarii și poporul nu știu decât foarte puțin lucru, politica externă fiind un apanaj al domnitorilor.

Fi-va această călătorie a regelui Petru începutul unui ciclu de vizite la curțile domnitoare din Europa? Fi-va ruptura cercului de ghiață și de antipatie cu care s'a înconjurat acel suveran prin moartea nenorocitului Alexandru? Mister.

Însă, un lucru este știut de toți: regele Petru și regele Victor Emanoil sânt cumnați, amândoi au de socru pe regele Nichita al Muntenegrului, — și această rudenie a ajutat mult cu vizita pe care Regele Petru o anunțase pentru Roma de acum 5 luni, să poată să se facă.

Dacă n'ar fi fost legătura de rudenie, poate că Petru I. nu s'ar fi hazardat să calce teritoriul italian, această țară atât de liberală, dar atât de cinstită în sentimente, și în care amintirea tragediei regale din Belgrad nu s'a uitat.

Nu s'a uitat! Poporul și presa independentă, au un sentiment de vie ostilitate contra regelui Petru, și autoritățile o știu și au luat mă-

suri strașnice de precauțiune în vederea acestei vizite.

Mai întâi: pe tot lungul stradelor pe cari a trecut magnificul cortaj regal, trupe au fost puse pe ambele laturi, poliția și-a risipit agenții săi, și au oprit cu cea mai mare rigoare trecerea oricărei persoane, precum și intrarea în gară, fără să se ție sama nici de gazetari, nici de deputați, nici de senatori.

Deputații și senatorii au cam murmurat ei, dar... cortajul trecuse, iar regele Petru era în siguranță între zidurile palatului regal italian.

Precauțiunile poliției au fost tot atât de strașnice ca și la venirea Tarului în Italia. Vă dau un exemplu: pe tot lungul stradelor din Roma pe cari trebuia să treacă cortajul, poliția a intrat în fiecare casă, în fiecare apartament și a luat numele tuturor persoanelor cari locuiesc. Negreșit că o astfel de măsură, ar fi dat posibilitatea poliției să știe cine a asvârlit bomba... dacă ar fi asvârlit-o cineva.

Grație acestor precauțiuni, și grație timpului frumos, totul a mers de minune. Nimeni nu a șuiert, și dacă pe strade s'a strâns multă lume, aceasta se datorește în foarte mare parte zilei senine și calde; iar dacă la trecerea cortajului regal nimeni nu a strigat »ura« aceasta se datorește sentimentelor ostile ce publicul italian nutrește contra lui Petru, iar dacă puțin și-au ridicat pălăriile la trecerea trăsuri cu cei doi regi, aceasta se datorește respectului și iubirii ce italienii au pentru regele lor.

Dar iată: un șuiert lung anunță sosirea mașinei — ștafetă care preceda cu un sfert de oră trenul regal. În curând un alt șuiert: a sosit; și după două minute trompetele și muzica încep să sune și cortajul pornește în trap mic, printre șirurile de soldați cari stau drepti, cu arma prezentată.

Corajierii italieni, falnica și frumoasa gardă regală, trec mândri înaintea și înăpoia cailor frumoși, cu chivărele argintate din cari se lasă ca un val negru coama de cal ce le fâlăie pe spate, cu platoșele lor argintate ce le închide pieptul într-o cămașe scilpitoare, cu pantalonii albi, cu botforii de lac.

În trăsura, în stânga regele Victor Emanuil, în dreapta regele Petru, care își duce des mâna la căciula albă, salutând pe soldați și pe ofițeri, — dar după cum spusei mai sus, publicul a salutat foarte puțin.

La trecerea trásurilor suitei, curiositatea se face mai mare printre lume și la vederea ofițerilor sârbi se murmură: — Aceștia or fi din fire ceia...

Dar cortajul trece, soldații deschid stratele și lumea se risipește în liniște.

Seara, gazetele au dat relații asupra sosirii, și nici una nu a avut curajul să spuie că primirea a fost călduroasă. Ba toate gazetele relevează faptul că pe când regele Petru purta Marele Cordon al Coroanei de Italia, regele Victor Emanoil, îmbrăcat în uniformă de general italian, purta numai o singură decorație italiană: Marele Cordon al Annunziatiei.

Poporul italian — zice ziarul republican »La Regione« — care în alte ocazii și-a manifestat simpatia sa pentru suveranii, cari au venit în Italia, nu și-ar fi ascuns repugnanta pentru acest suveran, care s'a urcat pe tron, nu prin voința națională, nu printr'o victorie leală asupra adversarului său pe un câmp de bătălie, nu printr'o mișcare revoluționară organizată de el și din care a tras profit, ci printr'o ascunsă, criminală, feroce conjurație de pretorienii, cari nu s'au dat îndărăt să măcelărească pe o femeie și pe un copil, cari le implorau grație în tăcerea profundă a palatului regal.

Petru I., va sta cinci zile la Roma, până Duminecă, un timp relativ foarte lung, dat

Cei cari
doresc: **mobile**

bune,
frumoase,
ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Fet.
din Marosvásárhely,
(Plata Széchenyi 45).

La cerere prezentăm și în provincia bogata noastră colecție. La înțelegerea aparte expedăm franco în ori-ce parte a Ardealului. — Atelier de primui rang. — Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

fiind că vizitele regilor nu durează mai mult de 3 zile; dar când este vorba de un cumnat, protocolul iartă unele abateri, cari nu stăpănesc eticheta.

Dar vizita regelui Petru, a provocat și un proces de presă, și vi-l comunic, numai ca titlu de curiozitate.

Revista „La Giovina Italia”, care se publică în Ancona, a scris cu ocazia acestei vizite, multe coloane despre regele Petru, între cari una în care amintea isprăvile ex-principelui ereditar al Serbiei.

Lucrul acesta a făcut pe procurorul regelui din Ancona să dea în judecată revista și autorii articolelor.

Șeful republicanilor italieni, deputatul Barzilai va fi unul din apărătorii inculpaților.

I. T. Alian.

Analfabetismul rural în România.

III.

În Anglia, care a introdus învățământul obligator cu șase ani în urma noastră, această proporție e de nouă la unu. La noi proporția e aproape exact de unu la unu: adică întreg învățământul primar consumă 5 la sută din bugetul Instrucțiunii Publice numai la sută, și din această jumătate, învățământul primar rural, adică învățământul a șase săptămâni din întreaga populație a țării, consumă mai puțin (8,559.868 lei) decât de două ori suma alocată învățământului primar urban (4,737.403 lei), adică învățământul primar al unei săptămâni din întreaga populație¹⁾. Iar dacă comparația se face între populația scolară dela sate și cea dela orașe, atunci contingentul școlii sate se ridică la opt din nouă părți, față de cel urban.

E caracteristică această repartizare a bugetului Instrucțiunii Publice, și ea dovedește neîndoiios pătina statului nostru în intervenția lui pentru răspândirea învățământului elementar.

În toate țările cu învățământ elementar obligator și gratuit, răspândirea acestui învățământ e rezultatul unei intervenții de stat: pretutindeni însă statul, în această înaltă intervenție a lui, n'a lucrat ca instrument pătinaș al unei clase, ci ca un administrator echitabil al intereselor superioare naționale: de aceea în fiecare din aceste țări, suma, pe care statul o cheltuiește pentru învățământul elementar al multimei, întrece de mai multe ori suma alocată pentru învățământul claselor suprapuse mai avute.

În opera lor de a cultiva masele, diferitele state din Apus și au asociat comuna. Până la un punct, același lucru s'a întâmplat și la

¹⁾ Deși o comparație concludentă nu se poate face între cifre abstracte, totuși credem sugestive următoarele date: Franța are 112.000 institutori, recrutați, în cea mai mare parte, din 175 școli normale, cu salarii în bugetul statului în sumă de 120.000.000 lei anual, pentru o populație școlară de 5.600.000 copii. Germania are 9.730.000 copii înscriși în școlile elementare, iar Anglia 7.520.000. Statul german intervine cam cu 1/3 adică cu 150.000.000 lei anual, din costul total de jumătate de miliard de lei, pentru învățământul primar („Volksschulen”). Statul englez împarte, pe din două cu comunele, cheltuielile pentru învățământul primar (Elementary public Schools), contribuind anual cam cu 280.000.000 lei, din cheltuiiala totală pentru acest învățământ. La noi bugetul Instrucțiunii Publice (și „Casa Școalelor”) se urcă aproape la 30.000.000 lei anual, din această sumă învățământul primar absoarbe numai 14.000.000 lei. Avem o populație școlară cam de 900.000 copii (din care mai mult de 800.000 adică opt din nouă părți, sânt copii de săteni), pentru care nu avem decât vre-o 8000 institutori, recrutați, numai în parte, din șapte școli normale, singurele pe cari le avem.

noi, nu însă același fel de conlucrare. În Apus suma dată de comună pentru școli crește proporțional cu sporirea veniturilor, rămânând cu statul să contribuie mai mult acolo unde comuna e mai săracă. La noi, ancheta din 1885, făcută după douăzeci de ani de funcționare a legii obligativității învățământului, constată că: Comunele urbane nu plăteau decât 13.6 la sută din costul școlilor primare, sau 3.5 la sută din veniturile lor bugetare, pe când comunele rurale contribuiau cu 32.4 la sută din costul școlilor lor, sau aproape 8 la sută din totalul veniturilor lor.

Dar pătina reiesă evidentă din starea actuală de organizare, pentru întreg acest period de 46 de ani de intervenție a statului nostru, pentru răspândirea învățământului primar.

În adevăr statistica Ministerului de Instrucție arată că avem un învățământ primar urban, care nu lasă nimic de dorit: nici din punct de vedere al localurilor, nici din punct de vedere al numărului și pregătirii personalului didactic. Clădirile sânt toate de zid; corpul didactic întreg e format din titați ai școlilor speciale, definitivi; iar vacanțele se ocupă de cei mai buni dintre învățătorii satelor — stabilindu-se astfel principiul, că elementele cele mai bune din corpul învățătoresc sâtesc sânt date tot orașelor. Toți copiii în vârstă de școală găsesc loc în școala primară urbană, și deși legea învățământului primar repartizează până la 80 elevi de fiecare institutor, proporția generală pentru întreg învățământul primar urban e numai de 61 copii de institutor.

Netăgăduit că avem un suficient și foarte bun învățământ primar urban.

Aceiași statistică ne arată însă pentru învățământul primar rural — luat în totalitatea lui — o stare cu desăvârșire detestabilă, care poate fi privită ca tolerabilă, comparată numai cu istoria absurdă a dezvoltării anterioare a acestui învățământ. Starea lui trecută și actuală ne explică pentru ce sântem una din țările Europei cu cei mai mulți analfabeți, și pentru ce vom continua să ocupăm acest loc de rușine cât timp statul nu va interveni în sprijinul acestui învățământ decât cu mijloacele cu cari intervine astăzi.

Prin legea obligativității învățământului din 1864, statul își recunoaște implicit datoria de a procura învățământul primar în mod egal și gratuit tuturor copiilor în vârstă de școală. Pentru copiii dela oraș statul de mult își îndeplinește complet și bine această obligație. Din cei 810.222 copii de săteni, în vârstă de școală, statul nu poate însă primi în școlile lui decât 480.000, adică un procent de 53% proc. din numărul total al copiilor. Și cu toate aceste avem învățământul obligator pentru toți copiii, încă dela 1864! Legea prevede chiar sancțiunea amenzii pentru părinții cari nu și trimit copiii la școală și „Casa Școalelor” are un venit anual regulat din produsul acestor amenzi: în 1909 ea a încasat 304.556 lei, iar înainte de înființarea acestei instituții uneori „amenzile se transformau în muncă manuală pentru lucrările publice”, spune dl Arghirescu, în statistica oficială. Din procesul de 59% proc. al copiilor înscriși la școală, statistica constată că în acest an nu a frecventat regulat școala decât un procent de 66% proc. ceea ce înseamnă că din peste 800.000 copii de școală ai sătenilor numai 300.000 (mai puțin de 40 proc.) urmează regulat cursul primar.

Chestiunea frecventării școlii rurale a preocupat în totdeauna administrația noastră școlară, fără să i-se poată însă găsi o soluție practică. Numai prin desperare de cauză se poate explica soluția propusă anul acesta prin Raportul Inspectorului Primar: „Pentru a activa frecventarea reputată a școalei, consiliul inspectorilor apreciază autoritatea pe care și-a

câștigat-o jandarmeria printre săteni și concursul ce l-ar putea da jandarmii pentru aducerea copiilor la școală. De aceea e de păreră să se ceară autorităților în drept acest concurs până când trimiterea copiilor la școală ar intra în deprinderile sătenilor, așa cum a pătruns în ei datoria de a face serviciul militar”.

Propunerea aceasta extremă și extraordinară pune o întrebare mai adâncă: E în adevăr săteanul atât de refractar școlii în cât după 46 de ani de învățământ obligator trebuie să-i iai copilul la școală cu jandarmul? În colonii englezi n-au întâmpinat atâtea repulzii pentru școală, din partea unor popoare aproape sălbatice. Și a făcut statul nostru dela început datoria, pentru a deprinde pe sătean să capete încredere în școală? Statistica arată că, dela început, mai conștiincioase au fost comunele în îndeplinirea obligațiilor către școala rurală decât statul.

I. Botez.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 20 Februarie n. 1911.

— **Redacțional.** În numărul nostru din urmă, la rubrica informațiilor, sub titlul „Cât o fi costat” s'au strecurat necontrolate câteva rînduri regretabile, cu a căror conținut redacția nu se identifică și pe cari le desaproabă în modul cel mai categoric.

Balul dela palatul Regal din București. Joi seara, s'a dat la Palatul Regal al doilea bal din anul acesta. Dintre cele 760 de persoane prezente, s'a remarcat: dl Alexandru Marghiloman, ministru de interne dl și d-na T. Maiorescu, ministru externe, dl și d-na Dl Nenițescu, ministru de industrie, dl M. Cantacuzino, ministru de justiție, dl cu doamna și dsoara B. Delavrancea, ministru de lucrări publice, dl Ionel Brătianu, fost președinte de consiliu, dl și doamna Anton Carp, guvernorul Băncii Naționale, domnul Dr. Giers, ministrul Rusiei, dl Safa Béy, ministrul Turciei, dl Beccaria dl Incissa, ministrul Italiei, dl și doamna M. Ristici, ministrul Serbiei, dl și d-na Blondel, ministrul Franței, dl Mitiloneu, prefectul poliției, dl Negruzi, președintele Academiei Române, dl Al. Djuvara, fost ministru, ș. a.

M. M. L. L. Regele și Regina împreună cu A. A. L. L. Regale Principii Moștenitori au intrat în sala balului la orele 10 seara.

A. S. Regală Principele Ferdinand purta uniforma de general de cavalerie.

După ce s'a întreținut cu cei prezenți, Suveranii s'au retras la orele 12 noaptea și puțin mai târziu A. A. L. L. Regale Principele Ferdinand și Principesa Maria au plecat cu automobilul la Palatul Cotroceni.

— **În favorul școalei de fete din Arad** Și-au răscumpărat invitățile la balul costumat din Arad, în favorul zidirii școalei de fete:

În atenția binevoitoare a onoratelor dame.

Înainte de a cumpăra capoturi, talii, costume sau rochii vă rog cercetați în inte-

res propriu noua prăvălie de confecțiuni pentru dame a lui

KATONA IMRE

din **Arad**, piața Libertății, (casa Münz)

unde se află lucruri foarte ieftene în mare asortiment și la ultima modă.

Comandele se primesc și execută în atelierul propriu.

Vă rog să priviți vitrinele magazinului.

L. P. S. Sa dl Mitropolit Ioan Meşianu cu 20 cor. P. C. Sa dl Arhimandrit Augustin Hamzea, Bodrog 15 cor. II. Sa dl Iosif Gall, membru în casa magnaţilor 20 cor. Dna Aloisia Sida din Budapesta 40 cor. Dna Aurora Mărcuş din Giula 20 cor. Dl Dr. Aurel Novac, avocat în Pecica 20 coroane.

— † Dr. Constantin Ignea. Din Lugoj ni-se scrie: Astăzi, Sâmbătă, dimineaţa după ora 6 s'a stins iubitul nostru medic, Dr. Constantin Ignea, numit nu de mult medic primar la spitalul comitatens.

S'a stins în floarea vieţii, după un scurt dar grea boală.

Fiu al oraşului nostru în scurtul restimp de 5 ani, de când şi-a început praxa medicală în oraşul nostru, a cucerit inimile tuturor, fără deosebire de naţionalitate şi ca medic a ajuns la un renume, care ne îndreptăţia la cele mai frumoase nădejdi.

Acum toate s'au sfârşit. Sântem un popor fără noroc. Germeii unui moribund ucigător, contra căruia încă nu s'a găsit leac, l'au stors, curmându-i zilele când viaţa e mai frumoasă.

Până înainte de aceasta cu două săptămâni şi-a făcut însă datoria de medic cu zel şi abnegaţiune. Apoi a căzut subit la pat şi repede s'a stins.

Înmormântarea va avea loc mâine Duminică la ora 2 p. m. dela locuinţa defunctului (Palatul Popul).

Răposatul Dr. C. Ignea lasă pe urma sa doi părinţi bătrâni cari deplâng cu moartea lui toate nădejile unei vieţi.

Avea 35 ani.

Dumnezeu să l'odihnească.

Moartea drului I. Emanoil medic primar în Tirgoviste. Un om de inimă a fost regretatul doctor I. Emanoil, a cărui moarte ni-o aduc ziarele ce le primim din ţară. Noi deplângem întrinsul un bărbat care ni-a iubit şi a simţit cu noi, urmărind cu inimă caldă luptele noastre. El moare relativ tânăr, lăsând unanime regrete. El deplânge o adânc întristată soţie, un fiu ce lasă în urmă, şi numeroase şi distinse rudeni. Trimitem adânc întristatei familii expresia profundelor noastre condoleanţe.

O zidire de biserică. Credincioşii bisericii ortodoxe române-din Şeica-mare au pornit cu gândul nobil să-şi clădească nou lăcaş de închinare. În locul bisericeţii umile şi dăvâpanată de trecerea vremii, să zidească nou Sion întru preamărirea lui Dumnezeu pe pământ, şi potrivit adăpost sufletului lor, desărcat de ispite şi neajunsuri, — dar tot de atâtea ori rezistent prin curăţenia lui. Cum însă clădirea noii biserici nu o socotim numai de o chestie confesională, ci mai mult de chestie românească, întru cât pe o frumoasă întindere a ţinutului, — căruia Şeica e un centru de provincie, — ca şi pentru mulţimea de călători, va avea să vestească românismul nostru biruitor într'o vatră săsească, — ea reclamă jertfe ce trec mult peste foarte modestele noastre puteri materiale. Ori cât ne stă împotriva însă numărul nostru mic — abia 420 suflete — şi ori cât ni-e nedespărţită proverbiala sărăcie românească, privim totuşi cu încredere şi nădejde în viitor, pentru că scopul nostru e ideal şi sfânt: de a sluji şi lui Dumnezeu, care va ajuta neputinţei noastre.

Vestitul mecenat Vasile Stroiescu, mare în faţă izbăvitoare, a pus peatra din capul unghiului, dăruindu-ne 500 coroane, alţii au dat şi până aci, ce au putut, iară acum mai în urmă dl Dr. Dionisie Roman, avocat în Mediaş în acelaş scop al zidirii ne-a pus la dispoziţie 10 cupoane de acţi de a institutului „Racoţana“, în valoare de 80 coroane, pentru care însemnată binefacere, în numele comunei bisericeşti, li aduc şi pe această cale marea noastră mulţumită! Şeica-mare, 18 Februarie. Preotul C. Momuşca.

— **Alegerea de protopop în Braşov.** Cetim în „Oaz Trans.“: Comisarul consistorial dl Dr. Eusebiu R. Roşca, director seminarial, emis pentru conducerea sinodului protopresbiterial electoral, în care se va face alegerea de protopresbiter al tractului Braşov, a convocat sinodul pe 17 Februarie (2 Martie) a. c., când se va face alegerea.

În legătură cu aceasta Duminică în 30 Ianuarie v. a. c. s'a ținut sinod parohial la biserica sf. Nicolae din Braşov, pentru ca şi sinodul parohial dela amintita biserică să-şi dea votul său colectiv, pentru viitorul protopop şi paroh primar al acestei sf. biserici.

După săvârşirea sfintei liturghii şi după invocarea duhului sfânt, părintele I. Prişcu, în urma mandatului primit dela Conzistoriul arhiepiscopical, ca neinteresat, deshide prin o frumoasă vorbire sindul parohial, On. domn, arătând însemnătatea actului şi provocându-se la fericirii foşti protopopi ai tractului Braşov, cari toţi au fost aleşi din preoţii bisericeii, pune la inima membrilor sinodali, cari şi de astădată au dovedit deosebit interes faţă de trebile bisericeii, prezentându-se în număr de mai multe sute — ca bine cumpânind şi cu multă băgare de seamă, să-şi dea votul pentru unul din candidaţii la acest post.

După alegerea bărbatilor de încredere şi a notarului şi după citirea listei candidaţilor — patru la număr — şi anume: Dr. Sterie Stinghe, catihet; Ioan Hamzea, protopop Zărneşti; V. Domşa, protopop Orăştie şi Dr. Vas. Saftu, paroh Braşov, — preşedintele anunţă şi citeşte imediat sinodului declaraţia dlui Dr. St. Stinghe, prin care în faţa martorilor subscrişi în declaraţie; s'a declarat că-şi retrage concursul, ceiace a notificat şi Prea Ven. Consistor Arhiepiscopical.

Când s'a citit între candidaţi şi numele părintelui Dr. V. Saftu, toţi au început a-l aclama şi a declara, că altcineva nu le trebuie, aşa încât preşedintele abia a putut face linişte.

Votarea — mulţumită tactului de conducere al preşedintelui — a decurs în cea mai frumoasă ordine până la orele 2 şi jumătate după prânz.

Din lista de votare s'a constatat, că s'au dat peste trei sute (300) de voturi, toate pentru parohul dela biserica Sfântului Nicolae, Dr. Vas. Saftu, iar ceilalţi doi candidaţi nu au primit nici un vot.

— **Din Năsăud.** Cu ocaziunea petrecerii de copii, aranjată în seara de 4 Februarie a. c. de corpul didactic al şcolii fund. elem. de băieţi şi fetiţe din Năsăud, în scopul ajutorării copiilor săraci dela această şcoală, au intrat suprasolviri respective oferte benevole dela următorii domni şi doamne:

1. Suprasolviri: Dr. Alexa David 6 cor., Dr. Pavel Tanco, Dr. Teofil Tanco, Ioan Gheţie câte 4 cor., Iulian Marţian 3 cor. 60 fil., Virgil Şotropa 2 cor. 60 fil., Ioan Daniello, Leon Rus câte 2 cor. 20 fil., Simion Popan, Ottilia Dr. Hodor, Teodor Simon, Dr. Tudor Moişil, Gavrilă Onişor câte 2 cor., Graeff farmacist 1 cor. 60 fil., Ioan Tomuta, I. Butaciu, Ier. Anisiu câte 1 cor. 20 fil., Emil Domide, Ioan Pecurariu, El. Boca, Iustina Greavu, Petru Rocnean, Alex. Halilă, Emil Mărcuşiu, Ioan Mărginean, Gavrilă Puica, Ioan Nesuşiu, Auton Precup, Dr. Valeriu Seni, Maria Căthiul, Barbara Dr. Sarionessi, Dr. Ioan Runcan, Carol Schottl, Vasile Gheţie, I. Kirscher, Carol Hutira jun. Dr. Victor Moldovan, Dr. Emil Mureşan câte 1 cor., Leopold Weiss 80 fil., Nicolae Găvrilăuţiu, Nesuşiu stud., Gavrilă Seucea câte 60 fil., Ioan Graniciu, Ioan Ianul, L. Schottl câte 40 fil.; Nicolau Anton, Roza Tinereau, Clement Istrate, Alex. Pop, Simion Pop, Demetriu Irini, Leon Bancu, Vasile Bichigian, Dr. Constantin Moişil, Gheorghe Mihălca câte 20 fil.; T. Budescu 10 fil.

2. Fără a participa au binevoit a contribui în scopul acestei petreceri următorii domni şi doamne:

Ida Goldschmidt, Gavrilă Scridon, Dr. Gheorghe Simul, Mihael Schenker câte 5 cor.; Leopold Stössel notar 7 cor.; Emil Tisca, Egey Lajos câte 3 cor.; Elisabeta Verzariu, Ignatiu Seni, Ioan St. Pavelea, Emil Mureşan, Gheorghe Mateiu câte 2 cor.; Ludovica Prădan, Leb comerciant, Luise Kirtsch, Demian Nechiti, Gregoriu Bancu, Octavian Doc, Gregoriu Neamţiu, Ioan Sămgeorzan, Gavrilă Scridon câte 1 coroaună; Simion Scridon şi Nicolau Vlad câte 50 fileri.

Primească toţi aceşti generoşi sprijinitori ai copiilor săraci ai şcolii noastre sincere mulţumite.

Spre orietarea onor. public raportăm că:
Venitul total al petrecerii a fost . . . 326 cor. 60 fil.
Spesele fac 110 „ 58 „

Venitul curat: 216 cor. 02 fil.

Când constatăm cu deosebită satisfacţie sufletească rezultatul moral şi material al modestei noastre petre-

trecei din seara de 4 Februarie a. c. aducem mulţumită în prima linie, Inclătului patronat al fondurilor centr. şcol. distr. şi Mult Onor. Direcţiuni a gimnaziului superior fundat, din Năsăud, cari an de an pun la dispoziţia noastră sala de gimnastică dela gimnaziu în scopul aranjării acestei, precum şi onoratelor Direcţiuni a institutelor noastre de credit şi păstrare „Aurora“ şi „Mercur“ din loc, cari în fiecare an votează din sumele disponibile pentru scopuri de binefacere, câte 50 cor. în scopul augmentării „Fondului de ajutorare al copiilor săraci“.

O prea plăcută datorinţă ne îndeplinim asemenea, când mulţămim şi la acest loc d-şoarei Elisabeta Precup din Rebrişoara, care cu ocaziunea petrecerii de copii a avut bunăvoinţa a oferi o frumoasă „casetă“ pentru figarete, artistic pictată de d-sa, rezultând din sortarea aceleia un venit curat de 50 cor. 50 fil., precum şi d-şoarei Alexandrina Pletosu din Bistriţa, care prin instruirea cu succes a elevilor şcolii noastre în frumosul joc „ballet“, a contribuit la înălţarea petrecerii noastre de copii.

Năsăud, la 12 Februarie 1911. — Corpul învăţătoresc al şcolii fund. elem. de băieţi şi fetiţe ca comitet aranjator.

— **Lecuirea nebuniei.** Din Londra se anunţă: Doctorul Oswald, medicul balamucului din Glasgow, într'o conferinţă ținută Vineri a făcut senzaţionala comunicare că s'a găsit un leac pentru vindecarea tuturor formelor de nebunie.

E un preparat, a cărui formulă a fost descoperită de un savant german, şi care, introdus în sânge pe cale de injecţiune intravenoasă produce efecte uimitoare. Serul acesta face pe pacient imun contra unei eventuale recidive a boalei.

— **După o noapte de bal.** Înaintea judecătorei de ocol dintr'un cartier al Londrei s'a desbătut zilele acestea un proces unic în felul său. Acuzatul era un funcţionar al unei bănci americane cu numele Farel pe care-l dase în judecată societatea maritimă „White-Star-Linie“ fiindcă făcuse fără bilet drumul dela New-York până la Southampton. Bietul funcţionar care făcuse întreg drumul în toaletă de bal, când a debarcat la Southampton, la cererea căpitanului de vapor a fost arestat şi contra lui s'a pornit proces pentru şantaj. Desbaterea a avut loc Sâmbăta trecută şi în decursul interogatoriului Farel a mărturisit că nici gând nu avea să vină în Europa. Spunea că după o noapte de bal a venit pe bordul vaporului „Adriatic“ ca să-şi iee rămas bun dela nişte prieteni. La plecare s'a oprit pe o bancă de pe marginea bordului şi frînt de nesomn şi de oboseală a adormit îndată. Când s'a deşteptat vaporul era la larg şi de dragul lui, n'au vrut să se mai întoarcă ca să se dea jos. Judecătoria a admis apărarea inculpatului care au adevărit-o de altcum şi prietenii săi, dar totuşi l'au condamnat la 250 lei despăgubire ce trebuie plătită pomenitei societăţi, iar până va face faţă paralelor, l'au pus la răcoare.

— **Cel mai nou mijloc de crimă.** Câteva luni înainte un medic din Paris a făcut cunoştinţa unei lucrătoare într'un atelier de cusătorie şi fiind femeia de o frumuseţe rară medicul a luat-o la sine şi au trăit împreună. Dintru început însă n'au avut pace, căci o temea ca de foc şi tot pasul era pe urma ei. Într'un rând chiar i-a spus că de o va prinde cu cupa mică o omoară. Gelozia medicului nu era fără temel, căci fata mai întreţinea legături cu două persoane şi au văzut-o în mai multe rânduri furişându-se la ei. În răstimpul acesta medicul şi-a schimbat locuinţa, iar fata a rămas în cea veche, plătită de el. Svonurile despre necredinţa ei însă ajunseseră şi la medic şi într'o bună zi au găsit fata moartă. Cadavrul nu trada nici o urmă de volnicie şi fata a fost îngropată în toată liniştea. Într'un cerc de prieteni medicul s'a scăpat însă cu vorba şi a spus că omul poate fi omorât şi cu razele Röntgen fără să rămână nici o urmă. Lucrul acesta a ajuns la cunoştinţa autorităţilor, cari au ordonat exhumarea cadavrului, iar doctorul a fost arestat. Acum s'au pornit cercetări pentru a constata dacă de fapt se pot omori oameni cu razele Röntgen. După părerea medicilor specialişti, cu raze Röntgen poţi omori animale mai mici, dar până acum nu se ştia că pot avea şi asupra oamenilor efect mortal. Cercetările continuă, dar se va descoperi foarte greu adevărul, căci cine se va supune morţii pentru descoperirea unei crime. Medicul din chestiune a

fost internat într-o casă de sănătate, căci se pare a fi nebun.

— **Humorul împăratului Wilhelm.** Împăratul Wilhelm a ținut alături o conferință în consiliul societății germane agricole, în legătură cu un referat, asupra terenurilor mlăștinoase din Germania. Împăratul a zis între altele: Doresc să atrag atenția adunării asupra unor mici lucrări particulare de pe moșia mea Cadinen. Este vorba de punerea în valoare a 500 hectare de teren mlăștinos, care nu se întrebuițea la nimic. Aceste terenuri erau expuse inundărilor. După ce am înălțat cu tot talentul meu oratoric nedumeririle administratorului averi mele private, el mi-a încuviințat mijloacele necesare. (Iaritate). A vorbit apoi despre măsurile ce a luat pentru îmbunătățirea rasei vitelor de pe domeniu. A spus, că a intrat în legături cu Hagenbeck, care a făcut încercări de a împărehea zebra cu vitele cornute. Că ce rezultat a dat această împărechere, se poate vedea din tabloul acesta. (Ministrul de agricultură îi întinde împăratului tabloul, care lăsa mai departe celor prezenți, să-l privească.) Instantaneu nu am putut lua, fiindcă animalul n'a vrut să stea înaintea mașinei. (Iaritate.) Pictorul pe porțelanuri a fabricii din Cadinen și-a luat ostenala să picteze pe părinți cu copilul lor împreună. (Iaritate.) Eu, de altfel sânt sceptic față de aceste împărecheri. Imi aduc aminte, din vremea mea de locotenent, că odată în Potsdam, am ajuns înaintea unei menajerii, în ușa căreia era unul care invita publicul să intre, căci se poate vedea împărecherea unei vidre cu o rață. (Iaritate.) Am plătit câțiva gologani și am intrat să văd minunea. Înăuntru mi-a eșit un domn în ținută de doliu înainte spunându-mi: Domnule locotenent! O mare nenorocire, copilul a murit, dar părinții trăiesc încă. M'a condus la un basin cu apă și mi-a spus: Bestiile câteodată ies afară și atunci se pot vedea, dar câteodată rămân sub apă, și atunci, zău, nu se pot vedea. (Viforoasa iluzitate.) În Cadinen însă nu s'a întâmplat așa. Împărecherea a dat rezultat și sper, că peste câteva luni să avem și mai bune rezultate. (Iaritate) — Împăratul a îndmnat apoi la îmbunătățirea rasei vitelor și și-a încheiat discursul.

Un felcer de modă veche. Cazul s'a întâmplat în părțile de miază-zi ale Ungariei unde de un șir de ani comisia de recrutare respingea pe cei mai chipeși și bine zidiți feciori din cauză că erau surzi. Faptul a atras atenția autorităților cu atât mai mult căci cazurile obveneau cu grămada și un agent s'a pus să facă cercetări. Partea cea mai mare dintre feciorii respinși erau Sârbi și urmând cercetările în direcția aceasta — deși cu puțin rezultat — a făcut raport ministrului de interne și celui de honvezi. De aci i-au trimis doi agenți secreți ca să continue cercetarea începută și de astădată le-a și reușit să afle deslegarea tainei. La ordinul ministrului de honvezi, au arestat pe favorul Subotin Sveto din Mogor, care avea o seamă de agenți prin toate satele și aceștia ademeneau pe feciorii din părinți bogăți să vină la faurul din vorbă și să se supună unei operații care-i va scăpa de miliție. Faurul le găurea cu un ac timpanul urechii și bietii feciori rămăneau surzi dar scăpau de anii de slujbă împărătească. Autoritățile au arestat pe Feleer împreună cu agenții săi, iar contra feciorilor au pornit cercetare.

— **Tragedia unor îndrăgostiți.** Din Berlin se anunță: Vineri noaptea a avut loc în Charlottenburg o tragedie mișcătoare care a costat viața unei tinere studente mediciniste. Studentul Abi Hellmuth din Breslau era îndrăgostit nebunește de tinara studentă și părinții nu voiau să-și dea învoirea la căsătoria lor. Nefericiții îndrăgostiți s'au hotărât deci să moară împreună. Studenta a fost adormită cu cloroform și pe urmă i-a tăiat arterele. După săvârșirea faptului și-a pus și lui masca cu cloroform, dar din fericire a adormit înainte de ce și ar fi deschis arterele și a rămas în viață.

x **Nou magazin de ceasornice și juvaere** în strada Ion-Weitzer, edificiul școlii de fete. Serviciu prompt. Reparaturile ceasornicelor se efectuează pe lângă garanție. Cu deosebită stimă solicit sprijinul publicului, Vogel Laszlo, giuvaergiu și ciasornicar în strada Ion-Weitzer.

Mișcare culturală și socială.

Concert și teatru în Mănăstur. Tinerimea română din Cap. Mănăstur invită la concertul împreună cu reprezentatie teatrală, care va avea loc la 26 Februarie n. în ospătăria lui Iuga în Cap. Mănăstur. Se va juca

„Așa a fost să fie“, piesa populară de A. Țințariu și „Despre socialiști“, patrolog. După producție — joc. Inceputul la orele 7 seara.

Concert și teatru în Covăsint. Corul gr.-ort. Din Covăsint invită la concertul împreună cu producție teatrală ce va avea loc la 26 Februarie n. în școala inferioară de fete. Se va juca »Otravă femeiască«, comedie de A. Țințariu. După producție — joc. Inceputul la orele 6 seara.

Petrecere dansantă în Lugoj. »Reuniunea de ajutorare a femeilor române din Lugoj« invită la petrecerea dansantă ce va avea loc la 4 Martie n. în pavilionul »Concordia« din Lugoj. Inceputul la ore 9 seara.

Damele sânt rugate să vină în costum național românesc.

Telegramă.

Cuba, 1 Ianuarie 1911.

Tribuna—Arad.

Cafeaua s'a scumpit cu 30%. Totuși firma românească F. A. Degan din Fiume (Posta joc 163) o vinde sub preț. Sprijiniți-vă fratele, că nu merită a se comanda din America.

Degan trimite în pachete poștale de 5 klgr. franco și alte articole, ca: Tea, Ciocoladă, Stafide Mandule, Sardine etc. și are prețuri curente românești.

Președintele.

BIBLIOGRAFII.

In curând va apare:

»Magdalena«

poem dramatic în 3 acte

de

A. Maior.

Abonamente se pot face de pe acum trimițând 3 cor. la librăria »Tribunii«.

La Librăria Tribunei se află de vânzare următoarele **Calendar**:

Calendarul „Minervei“

Prețul e 1-40 Cor. plus porto 72 fil. Calendarele se pot trimite numai ca pachet, ca să nu fie confiscate la poștă.

Calendarul Național à 40 fil. (5 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) cu șematism 50 fil (10 fil. porto).

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 30 fil (10 fil. porto.)

Calendarul Poporului Român din Budapesta à 40 fil., plus 5 fil. porto.

»Lumea Ilustrată« 1-50 plus porto 20 fil.

La Librăria Tribunei se află de vânzare + 10—20—30—80 fileri porto, de curind apărute următoarele cărți:

I. Agârbiceanu. În întuneric. Nuvele à 2+20 fil. porto.

Radu Baltag. Feciorul și alte nuvele. à 150+20 fil. porto.

Mihail Lungianu. În sărbători. Nuvele à 150+20 fil. porto.

Hai să rădem. Almanahul revistei Minerva ilustrată pe 1911 à 1+20 fil. porto.

A spărut: în ediția »Carmen« (Petru Bartlu) Calendarul dela Cluj pe anul 1911 cu un interesant cuprins și ilustrațiuni (August Bunea, Prințesa Elisabeta, Balul costumat din Arad etc. Prețul 20 fileri.

Biblioteca Teatrului Național.

No 13. Shakespeare. Regele Lear Tragedie în 5 acte 25 tablouri. Tradusă de M. Miller-Vergî à 45 fil. + 10 fil. porto.

Biblioteca Minervei à 30 fil. + 5 fil. porto.

No 95 Clara Tschudi. Tinerețea Mariei Antoineta. vol II

No 96. I. Boteni. Drumuri.

No 97. Sacher Masoch. Buni și răi. (Gazetarii.)

Biblioteca universală.

Nr. 1. N. Ținc: »Monstrul« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 2. Contele Aulic de Echartshauseu: »Pricina Răsvrătirilor și Leacul lor« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 3. M. Eminescu: »Sărmanul Dionis«, nuvelă à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 4-5. Henryk Sienkevicz: »O idilă în Savana« à 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 6. Emile Zola: »Sărbătoarea din Coqueville à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 7. Guy de Maupassant: »Nuvele« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 8-9. Leon Tolstoi: »Un desmoștenit al soartei« și »Romanul unui cal«, à 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Carol de Eckartshausen: »Isvoarele crimelor și posibilitatea de ale preîntâmpina« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 10. Xavier de Maistre: »Tinăra Sibireană« à 25 fil. plus 5 fil. portoi

Nr. 12. Bernardin de St. Pierre: »Coliba indiană«, à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 13. Wilhelm Hauff: »Cerșetoarea dela Podul Artelor« à 25 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 14. Guy de Maupassant: »Nuvele« à 25 fil. pl. 5 fil. porto.

Nr. 15-16. Mor Jokai: »Nuvele« à 50 fil. plus 5 fil. porto.

Nr. 17-18-18. N. G. Rădulescu-Niger: »Jertfă«. à 75 fil plus 10 fil.

Nr. 20. Alphonse Daudet. »Nuvele«. à 25 fil. plus 10 fil. porto.

Nr. 21. Honoré de Balzac: »Nuvele«. à 25 fil. plus 5 f. porto.

Nr. 22, 23, 24 și 25. N. Rădulescu Niger: »Gelozie«. 1 cor. plus 10 f. porto.

Poșta Redacției.

I. G. (Șetin). Știrea e lipsită de orice teme. E o instituției veche și solidă.

Poșta Administrației.

Dr. Camil Velican, Alba-Iulia. Am primit 14 cor. abonament până la 1 Oct 1911.

Vasile Spătariu. Armei. Măi aveți de solvit în abonament 19 cor. pe anul 1910.

Augustin Moys de Fejéregyháza, Turnișor. Abonamentul e achitat până la 1 April 1911.

Redactor responsabil: **Iulia Giurgiu.**

»Tribuna« Institut tipografic. Nicșin și casa

MOBILE

bune și ieftine

se află în renumita fabrică din

Oradea-mare-Nagyvárad

Kossuth (Sas)-utca 7. alui

Reisz Miksa

Un candid. de avocat

doctor iurist, cu praxă, **caută aplicare** momentană, într'o cancelarie avocațială.

Ofertele sunt a-se adresa administrației acestui ziar.

Salon de haine bărbătești
J. Schneider, Sibiu
 Hermannsplatz 8, etagiul I.
 Palatul Habermann. (Nagyszeben).

Caut o econoamă

o văduvă de preot, în etate de 30—35 ani, fără copii, care să pricepe la economie

Scrisorile sunt a se trimite la administrația »Tribunei« până la 15 Martie 1911 sub numele »Preot văduv«.

Ministerul Finanțelor.
Direcțiunea Comptabilității Generale
 a Statului și a Datoriei Publice.
Datoria Publică.

Nr. 137079. 19 Ianuarie 1911.

Publicațiune.

A 16-a tragere la sorți a titlurilor de rentă 5% amortibilă din 1903, împrumutul de Lei 185,000.000 se va efectua în ziua de **16 Februarie/1 Martie 1911**, ora 10 a. m. în sala specială a Ministerului de Finanțe, conform dispozițiilor stabilite prin regulamentul publicat în »Monitorul Oficial« Nr. 245 din 7 Februarie 1906.

La această tragere se vor amortiza titluri pentru o valoare nominală de Lei 1.079.000 în proporția următoare:

38 titluri de câte 5.000 Lei	190.000
130 » » » 2.500 »	325.000
324 » » » 1.000 »	324.000
480 » » » 500 »	240.000

972 titluri pentru o valoare nominală de Lei 1.079.000

Publicul este rugat a asista la tragere.

Directorul Comptabilității Gen.
 a Statului și a Datoriei Publice.
 D. Vbrovici.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMANIEL.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909		1910.	
Decembrie.		18 Decembrie.	24 Decembrie.
ACTIV			
132305495	9410028 Rezerva metalică Aur	120185169	169962062
656299	38204567 " Trate Aur	49608000	169793169
66261805	Argint și diverse monede		645951
	Portofoliu Român și Străin		724792
32193563) Impr. pe ef. publice	16923000	127347240
11999805	" " " " In cont cor.	13231697	120573364
14944005	Efectele Capital. Social		31814291
3136621	Efectele fondului de rezervă		30154697
5999687	" " " amortizarea imob. și material		11999862
708517	Imobile		11999590
975386	Mobilier și Mașini de Imprimerie		14644896
107888780	Cheltuieli de Administrațiune		14644896
	Deposite libere		3044621
43758695	" " & provisoriu		3036621
47935770	Conturi de valori		6003791
468764428	Conturi diverse, Sold.		6004143
			720247
			721787
			1044514
			1057820
			109966425
			109130525
			—
			26106811
			25854380
			38157446
			39760444
			541458157
			533378001
PASIV			
120000000	Capital	120000000	120000000
27055126	Fond de rezervă	28682744	28741343
4060322	Fondul amortizării imobilelor și material	4300540	430870
285936850	Bilete de Bancă în circulațiune	347790540	343093740
2237648	Profituri și pierderi	2341543	2341543
2358113	Dobânzi și beneficii diverse	2493146	2586961
107888780	Deposite de retras	109966425	109130525
	" " & provisoriu		—
27227589	Conturi diverse, sold	33883219	31175528
468764428		541458157	533378001

Scomptul 5%.) Dobânda 5 1/2%.

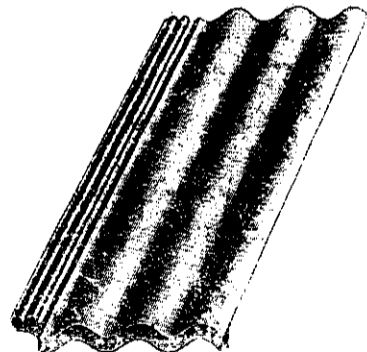
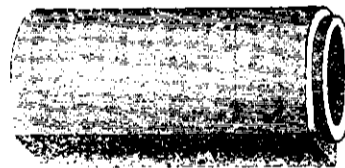
Telefon No 316.

Reiber István

— Timișoara, Gyárvaros, Uri-utca No. 32. —

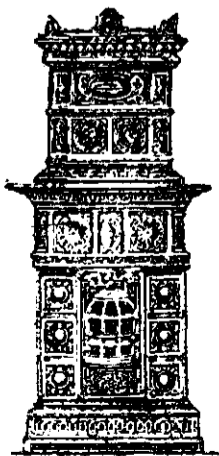
Telefon No 316.

antreprisă de betonare și pavare reprezentantul societății de asfaltare ung. pe acții în

Primește lucrări de betonaj, pavări și tincuiri, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comande cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserici cele mai mari favoruri. — Prospekte de prețuri la dorință gratuit. Toate comandașele să se adreseze la firma de mai sus.

Mare depozit de cuptoare.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Kolozsvár, strada Monostor 7 am deschis un mare magazin înregistrat și provăzut cu cuptoare din țară și străinătate, unde se află în depozit permanent cuptoare moderne de maiolică stil secesion și cuptoare de olane Daniel, precum și căminuri și cuptoare de bucătărie.

Atrag atenția publicului asupra depozitului meu model, asigurându-l totodată despre calitatea perfectă ale articolelor și prețurile cele mai solide.

Așteptând binevoitorul sprijin semnez cu stimă:

Tamásy József, Kolozsvár.

ANUNȚ.

La proprietarul Ioan Popescu în Magyarád se află de vânzare în cvant mare și mic:

vin vechiu și nou
de Măderat.

MEGYERI IMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în ALBA IULIA. Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Barabás Gergely
sculptor
Marosvásárhely.

Pregătește pelângă garanție, dușumele artistice, fără crepături și scutite de putrejun, statuete, paravane din gips și asbest tincueli cu cement și terezso plafoane din asbest, decoruri ex- și interne pentru edificii, din gips, cement, piatră și teracotă, iesle, bazine, din cement și beton, scări, ornamente pentru grădini și grote artistice, fântâni săritoare, știucături pentru boltiturile caselor. Lucrări bisericesti, cum și — statui după fotografie sau original. —

Saska Sándor tinichigiu
Brașov—Brassó, Vasut-u. 28.

Pregătește în atelierul său cu motor electric totfelul de lucrări pentru zidiri, lucrări de tinichea, înfrumusețări, acoperire de biserici și turnuri, lucrări de stacmel turnat pentru ornament, precum și pentru firme, vane de scaldat în toată mărimea, ș. a. Toate comanda se execută prompt și cu punctualitate.

Florenthál Vilmos

ciasornicar și giuvaergiu
Segesvár, Beyergasse No 16.

Depozit bogat de totfelul de
ciasornice de aur și argint
precum și ciasornice de metal
și nickel.

Articlii de argint de China.
Ochelari și zwickeri de Rathenov.
Reparaturile se execută solid și prompt.

Fabricația cea mai bună de

PIELE

și de tălpi, fabricația proprie de partea de sus a ghetelor, în asortimentul cel mai mare, cu toată scumpetea se găsesc cu prețurile cele mai ieftine în magazinul de pe al lui

Gyöngy Sándor
BUDAPEST III., Tavasz-u. 1.

Distins cu diploma
de recunoștință
:: în anul 1904. ::

Catalogul ilustrat a prețurilor gratuit.

Ce-i
mai
bine?

să prăjești
cafea acasă
prost și rău,
sau să o
cumperi
prăjită
gata?

În prăjitoria cu instalații
motorice a antepresei
pentru import direct de

cafea

și ceai de Triest

a lui

AszódyNagyvárad,
Patatul Fekete Sas.

Dózsa János mǎlestru -
cojocar în
Nagyvárad, Zöldfa-passage Nr. 9.

Se recomandă ca mǎlestru perfect întru prepararea tuturor articilor aparținătoare acestei branșe precum:

gulere preparative, gulere boa, manșoane (muff) în executare modernă și după cel mai elegant gust. Blane și tocuri de picioare, etc. Reparaturile se execută prompt.

Premiat la Paris în anul 1908 cu diploma de croitor.

Fanta István croitor de baine
bărbătești în
Cluj—Kolozsvar, Szentegyház-u. No 1.

Și recomandă

atelierul de croitorie
pentru bărbați

corespunzător cerințelor moderne de azi, unde se vând cele mai moderne materii de haine din țară, scoțiene și engleze. Pregătește cu prețuri ieftine pardesii, paltoane ușoare și de iarnă, precum și cojoace (bonzi) pentru oraș, ș. a.

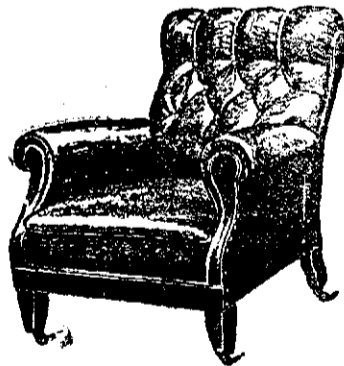
Fabricație specială de

MOBILE DIN PIELE
ENGLEZEASCĂ.

Se colorează mobile vechi din piele

La cerere trimite preț-curent gratuit:

Szücs A.
tapețier
Budapest,
VII., Károly-
körut 5/c.

Fischer Testvérek

fabricanți de țesături de sîrmă, împletituri de sîrmă pentru garduri, site și de coarde din sîrmă de oțel pentru paturi etc. în

Arad, József-főherceg-ut 8.
Fabrica: Kossuth-utca No 45.
Telefon No 557.

Recomandă în atențiunea on. public magazinul bogat cu lucrări de branșă aceasta, care capătă cu prețuri ieftine de concurență. — Catalog de prețuri trimite gratuit.

Atelier de cusatorie și croitorie pentru femei inteligente.

În institutul meu instruez desemnuri croi și cusutura hainelor englezești și franțuzești după cel mai nou sistem. Ucenicile în restimpul ursorilor vor lucra pentru ele sau pentru rudenii, din care cauză cheliile făcute cu aceasta trebuie să înapoiate în vremea cursurilor.

Se dă instrucție și pentru desemnarea, croirea, cusutul și brodarea biturilor precum și împletirea repede la mașină a covoarelor Smirna, în ărime diferită.

Pentru ucenicele din provincie am aranjat în institut un internat mod, supravegheat de mine, unde totodată se dau lecții practice în ta culinară și bucătărie.

Pentru continuarea studiilor muzicale e pian la îndemână.

Familii de funcționari beneficiază de o reducere de 20%.

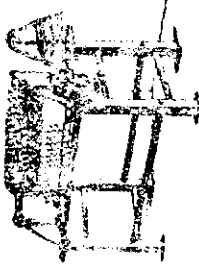
Inscrierile permanente dela 1 Martie 1911.

La cerere servesc bucuros cu amănunte.

Estira Végh m. Rákoczy

inv. diplomată
proprietara și directora institutului
Arad, piața Libertății 3.

Cele mai ex-
celente instru-
mente pentru
săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile,
comunele, singuraticii: singuri pot
face săparea cu instrumentele mele.

— Primlucător mijlocos. —

Recomand și mașini pen-
tru împletitul de sirmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
Premiat la 6 expoziții.

Primul atelier ardelen aranjat cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietrii monumentale.

Gerstenbrein Tamás és Társa sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: Cluj-Kolozsvár, Dézsma-u. 21.
Magazin de pietrii monumentale

fabricate proprii din marmoră, labrador, granit, sienit, etc. —
Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.
Biroul central:
Nagyszében, Fleischer-gasse 17.
Filiale: Déva și Nagyvárad.

În 1904 a câștigat dela societatea din Budapesta a răpsitorilor auritorilor și lastruitorilor diplomă.

Taferner Antal

auritor de biserici și saloane

Versecz, Temesvári-u 20.

Primește spre executare, conform planului aurire și reparare, iconostase, altare, s. mormânt, acoperiș de turnuri, aranjamente bisericești apoi pregătirea tuturor lucrărilor de brânșă aceasta precum și repararea și vopsirea de nou a monumentelor deasemenea și orice icoane bisericești.

La dorință pregătesc prospect; pentru vederea lucrărilor în provincă merg pe — — — speșele mele proprii. — — —

Execuție promptă. Serviciu conștiințios.

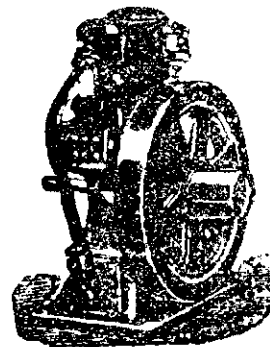
— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:

Schmerek E.

— Temesvár-Jószefváros, Bonház-u. 14. —

Primește tot-felul de reparări și transformarea motoarelor cu benzin, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzin și ulei brut și Arlapuri p. trerat. Bastimente cu benzin, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparări de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articli tehnici. Fișile magnetice. Unsori. Material de condensățune. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios —
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

Th. Schmidt

fabrică de ploiere

Sibiu — Hermannstadt, Reisporgasse No 7.

Recomandă magazinul său bogat asortat cu cele mai nouă și mai moderne

ploiere-entoutcas

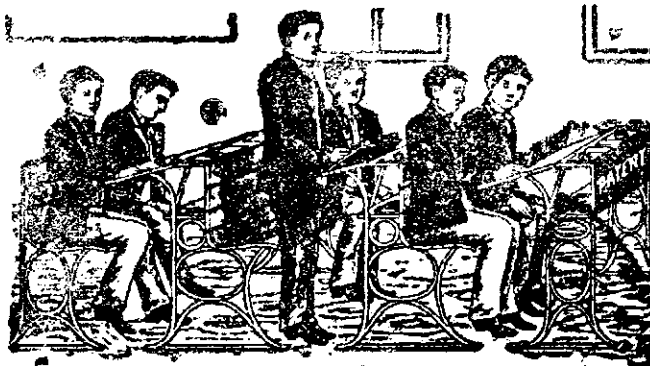
(pt. soare și ploale)

precum și

ploiere

de calitate excelentă
ntre domni și dame.

Comandele se execută prompt și cu punctualitate

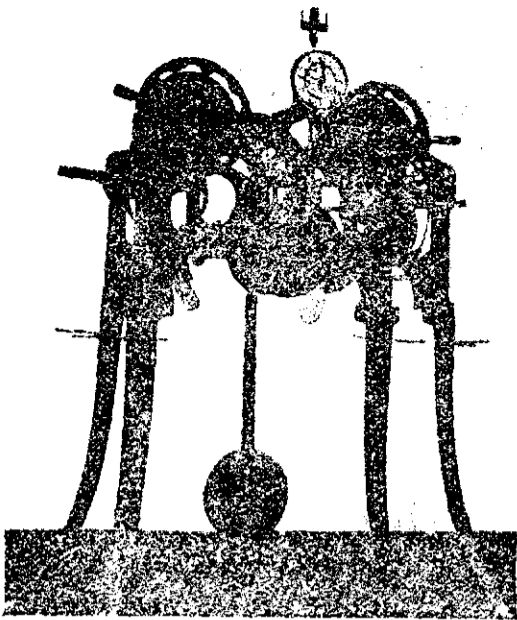
Cele mai moderne
mobile de fier și aramă
și cele mai practice
**bănci higie-
nice de școală**

și mobilarea locuințelor, hotelor, spitalelor și școlilor, precum și obiecte fabricate din cele mai bune materiale din țară, lucrările cele mai solide de artă și construcție se livrează numai de către firma

Bennhardt Rezső utóda

Brassó, str. Fekete nr. 33.

— Tot acolo e cancelaria și fabrica montată cu cele mai noi mașinării. —

Fabrică de ceasornice electrice și ceasornice de turn
gr. Thorotzkai és Tárša
Rozgonyi és Landvai
Budapest, VII, Sziv-u. 32

Pregătește
clășuri pentru turn
din material de seamă cu funcțiune
precisată, în orice mărime.

Clășuri principale și laterale
electrice, clășuri vertizatoare
pentru școli și fabrici.

Clășuri pentru castele, căsărmi
și terase și jocul dangătului de
clopote. — Primește reparaturi, pre-
cum și prefacerea clășurilor vechi în
clășuri de turn cu salt de minut.

Cea mai mare și mai modernă
fabrică de clășuri electrice și de turn
din Ungaria.

Clășornicarii permanenți ai capita-
lei și furnizorii căilor ferate ungare a
fabricilor de tutun și casei de amanet.

Premiat la expoziția gener. din Pécs cu
medalie de aur și la expoziția asociației in-
dustriale din Iași cu diploma de onoare.

= Atelierul de fotografiat a lui =

== **Csizhegyi Sándor** ==

Cluj—Kolozsvár, Piața Mátyás király-tér Nr. 26.

— (Lângă farmacia lui Hintz). —

Aici se fac și se măresc cele mai frumoase fo-
tografii, deasemenea acvarele, picturi în olei,
specialități pe pânze ori mătase cari prin spă-
lare nu se strică. La firmă fiți cu băgare de seamă
n'o confundați, Cluj—Kolozsvár, piața Mátyás
király-tér 26, lângă farmacia lui Hintz.

Referindu-vă la „Tribuna” veți avea favor în prețuri.

Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —
— salam și cârnățarie —

în Nagyszeben — Hermanstadt
— Jungenwald strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de
cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnați de
hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfăladă etc. Slănină
albă și pipărată, unsoare curată de porc.

Liste de prețuri gratuit. Vânzări orii primesc rabat.
Comandele din provincie se efectuează prompt, atât la
expediția cu poșta cât și cu trenul.

Nagy Sándor, sculptor, Arad Str. Kossuth No 4.

:: In stabilimentul de piatrărie a lui Mairovitz. ::

Execută și reparază

**lucrări de sculptură
artistică**

figurate și decorative precum și portrete
după natură și fotografii, monumente mor-
mântale, tofelul de produse ale industriei,
apoi lucrări moderne sculptate pentru deco-
rația zidurilor din teracotă, piatră, ghips,
ciment și din alte materii pelângă prețurile
cele mai ieftine și serviciu conștiințios.

Maison Schuster

salon de modă

franceză și engleză pentru dame

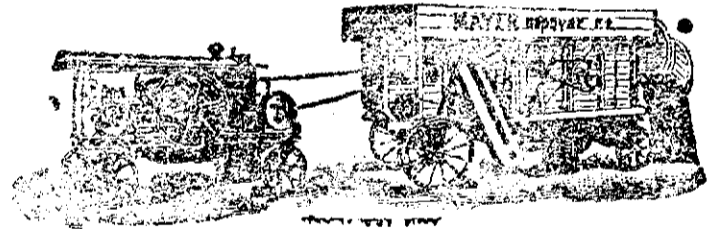
Cluj-Kolozsvár, Unió-u. 12. etagiul I.

Recomandă în atențiunea on. public din loc și pro-
vință salonul de modă pentru dame transpus din Paris la
cererea publică aci, aranjat cu cele mai bune puteri de lucru.
Referindu-mă la cei 15 ani de experiență din străinătate sunt
în poziție, ca să îndeplinesc chiar și cele mai fine dorinți ale
onoratului public, deoarece în salonul meu am adus lucrători
tot din Paris și astfel on. public poate să-mi cerceteze mo-
delele cele mai noi expuse în salonul meu și procurate
din cea mai renumită casă din Paris, Pavuin-Creed și Drecol
și rog on. public să mă onoreze și sprijinească cu comande.

Motor cu benzină.

Garnituri pentru îmblățit.

Înainte de a cumpăra garnituri pentru îmblățit cereți în
interesul propriu al D-Voastre, catalog de prețuri dela
Fabrica de mașini MAYER soc. acț.
la Szombathely și Budapesta, V., Váczi körút 61.

De 60 de ani executăm garnituri pt. îmblățit.
Multe scrisori de recunoștință din toată țara.

Motor cu benzină.

HOFFMANN SÁNDOR, Arad, Edificiul Teatrului.

Mare asortiment de:

Confecțiune p. dame

și

Paltoane de iarnă pentru băieți.

**Stofe, catifele și materii
pentru vestminte de casă.**

Barcheturi, Tenise, Pânze și Albituri.

Cumpărare ocazională de câteva bucăți de

COVOARE PERZIANE.

Se primesc și doi învățacei buni.